

PAŃSTWOWY
POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W MOGILNIE

STAROSTWO POWIATOWE
W MOGILNIE
- 2. 04. 2024
5009 B2

URZĄD MIEJSKI W MOGILNIE
SEKRETARIAT
29. 03. 2024
zał. ....

Znak sprawy: PIS.046.1.2024

Mogilno, dnia 28.03.2024
Egz. nr 1

Pan
Robert Musidłowski
Przewodniczący Rady Powiatu
Mogileńskiego

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mogilnie przekazuje w załączeniu ocenę stanu bezpieczeństwa sanitarnego w 2023r. na terenie powiatu mogileńskiego.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Mogilnie
Brejce
Urszula Piwek-Brejcecka

Wyk. w 2 egz.

Otrzymują:

1. adresat – egz. nr 1
2. a/a – egz. nr 2

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W MOGILNIE

88-300 Mogilno, ul. Tadeusza Kościuszki 4

e-mail: sekretariat.psse.mogilno@sanepid.gov.pl
www.gov.pl/web/psse-mogilno

**STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU MOGILEŃSKIEGO W 2023r.**

Marzec – 2024 r.

SPIS TREŚCI

TYTUŁ	STRONA
WSTĘP	1
I. SYTUACJA W STANIE ZAGROŻENIA EPIDEMICZNEGO SARS-CoV-2/ COVID-19	2
II. OCENA ZAPEWNIENIA WŁAŚCIWYCH WARUNKÓW HIGIENICZNO-ZDROWOTNYCH NA PODSTAWIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO	3
III. OCENA ZAPEWNIENIA WŁAŚCIWYCH WARUNKÓW HIGIENICZNO-ZDROWOTNYCH NA PODSTAWIE BIEŻĄCEGO NADZORU SANITARNEGO	6
III.1. OCENA URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I JAKOŚCI WODY DO SPOŻYCIA	7
III.2. JAKOŚĆ WODY DO KĄPIELI	12
III.3. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	13
III.4. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWYCH ORAZ BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	19
III.5. OCHRONA PRACOWNIKÓW PRZED CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI I UCIAŹLIWYMI W ŚRODOWISKU PRACY	22
III.6. OCENA WARUNKÓW HIGIENICZNO-ZDROWOTNYCH W PLACÓWKACH NAUCZANIA, WYCHOWANIA ORAZ WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY	26
III.7. BEZPIECZEŃSTWO ŚWIADCZENIA USŁUG MEDYCZNYCH	28
IV. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE ZAKAŻEŃ I CHOROÓB ZAKAŹNYCH	31
V. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA	35
WNIOSKI	37

Niniejszy dokument stanowi ocenę stanu bezpieczeństwa sanitarnego w 2023 r. na terenie powiatu mogileńskiego w oparciu o wyniki nadzoru sanitarnego oraz analizę zakażeń i zachorowań na choroby zakaźne.

Dnia 5 maja 2023 r. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) ogłosiła koniec pandemii COVID-19. Na terenie Polski z dniem 1 lipca 2023 r. został zniesiony stan zagrożenia epidemicznego spowodowany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, ze względu na poprawiającą się sytuację epidemiologiczną tj. znaczący spadek liczby zakażeń, hospitalizacji i zgonów spowodowanych SARS-CoV-2. Sytuacja ta pozwoliła na powrót Inspekcji Sanitarnej do realizowania zadań w pełnym wymiarze.

W ciągu roku uczestniczono w krajowych i europejskich systemach, tak w zakresie gromadzenia danych, jak i wykorzystywania ich w nadzorze sanitarnym i profilaktyce zdrowotnej:

- SEPIS - System Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- EpiBaza - Ogólnopolski System Nadzoru Epidemiologicznego i Środowiskowego nad Bezpieczeństwem Ludności,
- ProfiBaza – cyfrowe udostępnienie informacji publicznej na temat sytuacji zdrowotnej ludności oraz realizacji programów zdrowotnych dla potrzeb profilaktyki chorób i promocji zdrowia w Polsce,
- SENTINEL - zintegrowany systemem nadzoru epidemiologicznego i wirusologicznego nad gripą,
- ROE - Rejestr Ognisk Epidemicznych,
- SMZ - elektroniczny system do gromadzenia informacji o zdarzeniach, których wystąpienie lub których skala zjawiska może rodzić zagrożenie mające wpływ na zdrowie i życie ludzi,
- SRWE - System Rejestracji Wywiadów Epidemiologicznych,
- ESNDS - Elektroniczny System Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek,
- INTERACT Portal – baza zawierająca dane rejestracyjne substancji chemicznych, prowadzona przez ECHA (Europejską Agencję Chemikaliów),
- SMIOD1 - System Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych,

- RAPEX - System szybkiego informowania o niebezpiecznych produktach kosmetycznych,
- RASFF WINDOW - baza danych administrowana przez Komisję Europejską, pozwalająca na dostęp do powiadomień systemu RASFF wyłącznie w trybie odczytu,
- iRASFF - System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach,
- TRACES-NT - unijny system informatyczny służący do obsługi przesyłek na granicy żywności, dla której przepisy unijne określają wymagania dotyczące zwiększonego poziomu kontroli urzędowych lub nakładają specjalne warunki dotyczące przywozu do UE z niektórych państw trzecich,
- Państwowy Instytut Weterynaryjny - Państwowy Instytut Badawczy - monitorowanie oporności odzwierzęcych czynników chorobotwórczych i bakterii komensalnych na środki przeciwdrobnoustrojowe,
- SBŻ II - System Bezpieczeństwa Żywności II - centralna baza obiektów będących pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- WODAEXCELL - System monitorujący jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- System Monitoringu Jakości Wody w Kąpieliskach,
- Internetowy Serwis Kąpieliskowy – wykaz kąpielisk i zagrożeń związanych z nadmiernym zakwitaniem sinic, ogólnodostępny na stronie GIS,
- EWP - Ewidencja Wjazdu do Polski,
- NPZ - Narodowy Program Zdrowia.

I. SYTUACJA W STANIE ZAGROŻENIA EPIDEMICZNEGO SARS-CoV-2 / COVID-19

Pomimo zniesienia z dniem 1 lipca 2023 r. stanu zagrożenia epidemicznego zakażenia wirusem SARS-CoV-2 oraz zachorowania na Covid-19 nadal występowały i podlegały ciągłemu monitorowaniu, także obecnie.

W ramach działań przeciwepidemicznych podjęto 375 różnych spraw związanych z monitorowaniem zakażeń i zachorowań na Covid-19 oraz przekazywaniem informacji do PWIS, Wojewody oraz NIZP-PZH, w tym :

- przeprowadzono 147 wywiadów epidemiologicznych;
- przekazano 176 raportów oraz meldunków dot. sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu;
- podjęto 42 działania związane z prowadzeniem systemów teleinformatycznych oraz szereg innych działań

Sprawność działań zapewniał system SEPIS (elektroniczny System Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej) zintegrowany z elektroniczną bazą EWP.

Niezależnie od działań związanych z COVID-19, w ciągu całego roku monitorowano:

- sytuację epidemiologiczną innych chorób zakaźnych,
- jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- jakość wody do kąpieli,
- bezpieczeństwo żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- bezpieczeństwo wykonywania świadczeń zdrowotnych,
- warunki higieniczne procesu nauczania i wychowania,
- narażenie pracowników na szkodliwe czynniki w środowisku pracy,
- bezpieczeństwo świadczenia usług zdrowotnych przez podmioty lecznicze,
- realizację obowiązkowych szczepień ochronnych,
- wprowadzanie do obrotu substancji i preparatów chemicznych, w tym produktów biobójczych i kosmetyków,
- stan sanitarny obiektów żywnościowo-żywnościowych, obiektów leczniczych, zakładów pracy, placówek nauczania i wychowania, obiektów turystyczno-wypoczynkowych i innych obiektów użyteczności publicznej,
- zapewnienie warunków higieniczno-zdrowotnych na wszystkich etapach planowania i realizacji inwestycji,
- realizację interwencji w zakresie profilaktyki zdrowotnej.

II. OCENA ZAPEWNIENIA WŁAŚCIWYCH WARUNKÓW HIGIENICZNO-ZDROWOTNYCH NA PODSTAWIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

W 2023 r. realizowano zapobiegawczy nadzór sanitarny poprzez:

- zajmowanie stanowiska w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- uzgadnianie projektów decyzji o warunkach zabudowy i projektów decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- kontrolę spełnienia wymagań higieniczno-zdrowotnych na poszczególnych etapach realizacji inwestycji związanych z powstawaniem obiektów przeznaczonych na działalność usługową, handlową, produkcyjną, o funkcji mieszkalnej wielorodzinnej oraz budynków służby zdrowia,
- uzgadnianie dokumentacji projektowej.

Zestawienie podstawowych działań podejmowanych w związku z przedsięwzięciami realizowanymi na terenie poszczególnych gmin przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1

	Rodzaj uzgodnienia/opinii	Gmina Dąbrowa	Gmina Jeziora Wielkie	Gmina Mogilno	Gmina Strzelno
1.	W ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko uzgodnienia zakresu i stopnia szczególności informacji w prognozie oddziaływania na środowisko.	0	0	4	0
2.	W ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko opiniowanie projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.	0	0	7	0
3.	Opinie dot. konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i zakresu raportu.	3	2	13	1
4.	Opinie dot. warunków realizacji przedsięwzięć w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.	0	0	2	1
5.	Uzgodnienia dokumentacji projektowych.	0	0	5	3
6.	Kontrola obiektów przed przystąpieniem do użytkowania w trybie art. 56 ustawy Prawo budowlane.	0	1	17	3
7.	Kontrole inwestycji w trakcie trwania budowy.	0	0	0	1
8.	Uzgodnienia projektów decyzji o warunkach zabudowy i projektu decyzji lokalizacji inwestycji celu publicznego.	3	4	1	5
Razem		6	7	49	14

W zakresie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko wydano:

- 4 uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,

- 7 opinii do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,

Do uzgadnianych prognoz i projektów nie wniesiono uwag.

- 19 opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, które dotyczyły: punktu zbierania odpadów, budowy kanalizacji sanitarnej (4), budowy infrastruktury kopalni soli, budowy myjni autobusowej oraz wykonania instalacji fotowoltaicznej (11), gdzie średnia wielkość wnioskowanej instalacji wynosiła 19,18 MW, a łączna wszystkich planowanych instalacji to około 211 MW.

Konieczność przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (ze wskazaniem zakresu raportu) uznano w przypadku 1 przedsięwzięcia (punkt zbierania odpadów).

- 3 opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, dotyczyły budowy farm fotowoltaicznych.

Na podstawie art. 56 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane:

- przeprowadzano **21 kontroli** obiektów w związku ze zgłoszeniem o zamiarze przystąpienia do ich użytkowania, podczas których dokonywano przeglądu dokumentacji projektowej uzgadnianej przez rzeczoznawców ds. higieniczno-sanitarnych. Kontrole w tym trybie dotyczyły inwestycji: budowy sieci wodociągowej, przebudowy świetlic wiejskich, przebudowy wiaty magazynowej, budowy budynków mieszkalnych wielorodzinnych, budowy budynków handlowo-usługowych, budowy budynku hydroforni oraz nadbudowy i przebudowy budynku szpitala.

W wyniku kontroli wydano opinie pozytywne, w 5-ciu przypadkach z uwagami, gdyż stwierdzono odstępstwa od uzgodnionych projektów poprzez nieprawidłowe usytuowanie czerpni i wyrzutni powietrza central wentylacyjnych, nieprawidłowej lokalizacji miejsca gromadzenia odpadów komunalnych, brak kurtyny powietrza przy wejściu głównym, brak instalacji zaprojektowanych umywalek, zlewów i urządzeń. W związku z nieprawidłowościami i ich wagą dla utrzymania higieny pracowników, w opiniach zastrzeżono konieczność ich usunięcia przed przystąpieniem do użytkowania obiektów.

Na podstawie art. 3 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej:

- dokonano **8** uzgodnień dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych: rozbudowy budynku mieszkalnego z funkcją administracyjno-socjalną, rozbudowy budynku garażowo-biurowego o kotłownię, budowy wiaty garażowej (2 opinie), przystosowania lokalu dla celów prowadzenia gabinetu fizjoterapeutycznego, nadbudowy

i przebudowy szpitala, zmiany sposobu użytkowania obiektu z funkcji mieszkalnej na usługową.

W wyniku analizy dostarczonych projektów budowlanych wskazywano niezgodne z przepisami rozwiązania funkcjonalno-użytkowe pomieszczeń oraz braki w wyposażeniu sanitarnym. Nieprawidłowości dotyczyły głównie braku przedsionka w toalecie ogólnodostępnej nieprzystosowanej dla osób niepełnosprawnych, braku ciągu sterylizacyjnego i luk w zakresie armatury sanitarno-higienicznej tj. umywalek i zlewów. Wydano pozytywne opinie, gdyż wnioskodawcy usunęli wskazane nieprawidłowości przed wydaniem opinii.

Na podstawie art. 60 ust 1 w związku z art. 53 ust. 4 pkt 2a ustawy z dnia z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Z dniem 24 września 2023 r. na organy inspekcji sanitarnej nałożone zostały nowe obowiązki w wyniku zmiany ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym poprzez dopisanie w art. 53 ust. 4 punktu 2a, na podstawie którego właściwy organ inspekcji sanitarnej uzgadnia decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. Do przepisu tego odwołuje się art. 60 ust.1, który stanowi, że decyzje o warunkach zabudowy wymagają uzgodnienia z organami określonymi w art. 53 ust. 4, zatem w wyniku rozszerzenia tego przepisu o punkt 2a organom inspekcji sanitarnej przybyło nowe zadanie. Wobec powyższego wydano **13** postanowień w zakresie uzgodnienia projektów decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu (budowy budynków gospodarczych, budynków mieszkalnych jednorodzinnych, budynków rekreacji indywidualnej, budynków przemysłowych, budynków magazynowych, budynków usługowych) i projektu decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego (budowy drogi gminnej).

Podsumowanie

Jak wynika z powyższych zestawień najczęściej przedsięwzięć, w opiniowaniu lub uzgadnianiu których uczestniczył w 2023 r. PPIS w Mogilnie zgodnie z prawnie przypisanymi kompetencjami, zlokalizowanych lub planowanych było na terenie gminy Mogilno. Nadal stwierdzane były przy realizacji przedsięwzięć odstępstwa od uzgodnionych projektów.

III. OCENA ZAPEWNIENIA WŁAŚCIWYCH WARUNKÓW HIGIENICZNO-ZDROWOTNYCH NA PODSTAWIE BIEŻĄCEGO NADZORU SANITARNEGO

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono **746** kontroli sanitarnych. W zakresie urzędowej kontroli żywności i monitoringu jakości wody pobrano do badań laboratoryjnych **309** prób. W zakresie nadzoru nad warunkami higienicznymi nauczania wykonano **1267** badań fizycznych dotyczących ergonomii stanowisk uczniów i tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych.

Wykaz działań kontrolno-represyjnych zrealizowanych w 2023 r. w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego zamieszczono w **tabeli nr 2**.

Tabela nr 2

Działanie Pion nadzoru	Badania	Pobrane próbki	Kontrole	Decyzje merytoryczne	Decyzje płatnicze	Postanowienia	Tyt. wykonawcze	Mandaty	Grzywny i kary pieniężne
Higiena żywności, żywienia i przedmiotów użytku i kosmetyków	-	182	262	74	29	-	-	10	-
Prewencja chorób zawodowych	-	-	107	10	12	3	-	-	1
Higiena dzieci i młodzieży	603	-	74	-	-	-	-	-	-
Nadzór przeciwepidemiczny	-	-	60	7	8	4	43	11	-
Higiena komunalna	-	127	202	97	18	5	-	1	0
Łącznie	603	309	705	188	67	12	43	22	1

III.1 OCENA URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I JAKOŚCI WODY DO SPOŻYCIA

W 2023 roku ludność powiatu mogileńskiego zaopatrywały w wodę do spożycia 22 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia (**tabela 3**). Stan ten nie ulega zmianom od wielu lat. W 2024 r. przewidziany jest do likwidacji jeden ze starszych wodociągów w Ciechrzu, a odbiorcom woda dostarczana będzie z wodociągu w Strzelnie.

Do Komisji Europejskiej raportowane są dane z monitoringu dwóch największych miejskich wodociągów: **Mogilno** o produkcji 2281,7m³/dobę z uwagi na ilość produkowanej wody powyżej 1000 m³/dobę oraz **Strzelno** o produkcji 774,7m³/dobę z uwagi na liczbę zaopatrywanych w wodę mieszkańców powyżej 5 tysięcy.

Tabela nr 3

Lp.	ADMINISTRATOR	WODOCIĄGI WEDŁUG DOBOWEJ PRODUKCJI WODY (w m ³ /dobę)		
		< 100	101-1000	1001-10000
1.	Mogileńskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o w Mogilnie (MPGK w Mogilnie)	-	Kwieciszewo Procyń Wasielewko Wylatowo Padniewo Pałędzie Dolne Niestronno Lubieszewo	Mogilno
2.	Zarząd Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Strzelnie (ZGKiM w Strzelnie)	Ostrowo Sławsk Dolny Markowice	Strzelno Wronowy Bronisław Ciechrz	-
3.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o w Jeziorach Wielkich (ZGKiM w Jeziorach Wielkich)	Kościeszki Kuśnierz	Jeziora Wielkie Gaj	-
4.	Gmina Dąbrowa	-	Krzekotowo Szczepanowo	-
Łącznie w danej grupie wydajności:		5	16	1

Największy udział w zaopatrzeniu mieszkańców powiatu miały wodociągi mieszczące się w przedziale produkcji dobowej od 101 do 1000 m³ - łącznie zaopatrywały 26137 mieszkańców, co stanowi 60,8% ogółu ludności zaopatrywanej w systemie zbiorowym. Wodociągi o produkcji dobowej <100m³ zaopatrywały łącznie 2839 mieszkańców (6,6% ogółu). Największy z wodociągów – Mogilno zaopatrywał 14016 mieszkańców (32,6% ogółu).

Łączna liczba ludności zaopatrywana w wodę przez wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w powiecie mogileńskim w 2023 r. wynosiła 42992.

Stopień zwodociągowania terenu, na podstawie danych uzyskanych od administratorów wodociągów, szacuje się podobnie od kilku lat i wygląda następująco w poszczególnych gminach: Dąbrowa - 99,9%; Strzelno - 99,7%; Mogilno - 99,6%; Jeziora Wielkie - 99,6%. Sieć wodociągowa obejmuje wszystkie zamieszkałe tereny powiatu, jedynie pojedyncze gospodarstwa domowe są zaopatrywane w wodę z ujęć indywidualnych – studni kopanych, których jakość nie jest kontrolowana przez organy PIS.

Długość wszystkich sieci wodociągowych zbiorowego zaopatrzenia w powiecie mogileńskim wynosiła 684,0 km.

Ilość wody dostarczanej ludności w powiecie mogileńskim w ramach zbiorowego zaopatrzenia na przestrzeni ostatnich lat z roku na rok była wyższa (tabela nr 4), jednak w 2023 roku w stosunku do 2022 roku spadła o 0,7%.

Tabela nr 4

Wodociągi wg dobowej produkcji wody (m ³ /dobę)	Ilość produkowanej wody (m ³ /dobę)					
	2018r.	2019r.	2020r.	2021r.	2022r.	2023r.
<100	548,9	553,7	540,6	603,8	588,1	360,7
101-1000	4 162,5	4 691,9	5 088,9	5 096,5	4 874,9	5 213,0
>1001	1 812,8	1 915,5	1 801,6	1 963,8	2 448,0	2 281,7
Razem	6 524,2	7 161,1	7 431,1	7 664,1	7 911,0	7 855,4

Woda wykorzystywana do zbiorowego zaopatrzenia ludności pochodzi z ujęć podziemnych z pokładów trzecio i czwartorzędowych, dlatego nie wymaga stosowania skomplikowanych procesów uzdatniania.

JAKOŚĆ WODY Z WODOCIĄGÓW ZBIOROWEGO ZAOPATRZENIA

Pobrano do badań **388** próbek wody do spożycia, z czego **49** było kwestionowanych (12,6%), obrazuje to **tabela nr 5**.

W zakresie badań mikrobiologicznych stwierdzone nieprawidłowości to przekroczenie normatywu dla parametru *ogólna liczba bakterii w 22^oC* - 5,9%, obecność *bakterii grupy coli* - 2,6% oraz *obecność paciorkowców kałowych* - 0,8%.

W zakresie badań fizyko-chemicznych stwierdzone nieprawidłowości to przekroczenie ponadnormatywnej zawartości *mętności* - 3,3%, *manganu* - 2,3%, *żelaza* - 1,0% oraz *jonu amonowego* - 0,2%.

W związku z przekroczeniami mikrobiologicznymi wydano decyzje administracyjne dotyczące 9 wodociągów (Ciechrz, Pałędzie Dolne, Lubieszewo, Jeziora Wielkie, Padniewo, Sławsk Dolny, Bronisław, Kościeszki, Krzekotowo), w związku z przekroczeniami fizykochemicznymi wydano decyzje dotyczące 3 wodociągów (Procyń, Kwieciszewo, Szczepanowo) oraz w związku z przekroczeniami mikrobiologicznymi i fizykochemicznymi występującymi równolegle wydano decyzje dotyczące 3 wodociągów (Mogilno, Kuśnierz, Wasielewko).

Największe problemy z uzyskaniem jakości wody zgodnej z normami sanitarnymi występowały na zmodernizowanym wodociągu w Kuśnierzu z powodu trudności w stabilizacji pracy stacji uzdatniania. Wykrywano zarówno przekroczenia parametru

mikrobiologicznego (ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C), jak i fizyko-chemicznego (mangan); wydano kolejno 3 decyzje nakazujące doprowadzenie wody do zgodnej z przepisami - postępowanie w toku. Okresowo, w czasie prowadzonych prac naprawczych konsumentom dostarczano wodę z wodociągu w Gaju.

Tabela nr 5

Grupa wodociągów	Produkcja wody [m ³ /d]	Długość sieci [km]	Liczba pobranych próbek				Liczba pobranych próbek (ogółem)
			Kontrola urzędowa		Kontrola Wewnętrzna		
			Prawidłowe	Kwestionowane	Prawidłowe	Kwestionowane	
<100 m ³ /dobę	360,7	45,3	11	7	31	5	54
100 - 1000 m ³ /dobę	5 213,0	551,0	64	10	132	21	227
1000 - 10000 m ³ /dobę	2 281,7	87,6	14	3	25	1	43
Ujęcia indywidualne	3 460,1	4,8	3	0	59	2	64
Razem	11315,5*	683,9	92	20	247	29	388

(*w tym z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia 7 855,4)

Pogorszenie jakości wody na poszczególnych wodociągach było spowodowane zazwyczaj brakiem regularnego płukania sieci, awariami, złym stanem technicznym instalacji wewnętrznej, niewłaściwą eksploatacją i konserwacją urządzeń. W niektórych przypadkach nie udało się ustalić bezpośredniej przyczyny niewłaściwej jakości mikrobiologicznej wody w systemie dystrybucji.

W przypadku problemów z utrzymaniem właściwej jakości wody, tam gdzie to możliwe, przedsiębiorstwa wodociągowe podejmowały decyzje o przyłączeniu sieci do sąsiedniego wodociągu na czas prowadzenia działań naprawczych na stacji uzdatniania skażonego wodociągu. Przypadki takie miały miejsce na wodociągach:

- sieć Kościeszki przyłączono do SUW Jeziora Wielkie,
- sieć Pałędzie Dolne przyłączono do SUW Niestronno,
- sieć Kuśnierz przyłączono do SUW Gaj lub SUW Jeziora Wielkie,
- sieć Padniewo przyłączono do SUW Niestronno lub do SUW Wylatowo,
- sieć Wasielewko przyłączono do SUW Procyń,
- sieć Jeziora Wielkie przyłączono do SUW Gaj.

Nie jest to możliwe we wszystkich przypadkach, wówczas wodę w przypadku braku przydatności dostarcza się z cystern lub mauserów. Miało to miejsce w przypadku wodociągów Ciechrz i Lubieszewo.

Pomimo wykazanych w tabeli nr 5 przekroczeń, wskutek podjętych działań naprawczych woda nie stwarzała bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia konsumentów

dzięki przyłączeniu sieci do sąsiednich wodociągów lub poprzez zaopatrzenie z cystern i mauserów.

JAKOŚĆ WODY Z INDYWIDUALNYCH UJĘĆ

Na terenie powiatu mogileńskiego 9 podmiotów ujmuje wodę z indywidualnych ujęć na cele prowadzonej działalności gospodarczej, w tym na cele spożywcze:

1. Oerlemans Food Polska Sp. z o. o. w Strzelnie,
2. Przedsiębiorstwo Przemysłu Ziemniaczanego „Bronisław” S.A. w Bronisławiu,
3. Baza Rybacka „Inter-Fish” Sp. z o. o. w miejscowości Czerniak,
4. Zbych-Pol & Mobet Sp. z o.o. w Mogilnie restauracja i hotel,
5. Gospodarstwo Rolne Ferma Drobiu w miejscowości Radunek,
6. Gospodarstwo Rolne Ferma Drobiu w miejscowości Młyny,
7. Wood Glass Team Sp. z o.o. w Strzelnie,
8. Dom Pomocy Społecznej w Siemionkach,
9. Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Strzelnie (od 2023 r.)

Wszystkie ujęcia indywidualne zostały skontrolowane. W przypadku stwierdzanych zanieczyszczeń wody właściciele urządzeń dostosowując się do zaleceń PPIS w Mogilnie, podejmowali natychmiastowe działania w celu poprawy jej jakości. Poprawę uzyskano w przypadku mikrobiologicznej jakości wody produkowanej przez indywidualne ujęcie DPS Siemionki poprzez prace modernizacyjne wraz ze zmianą technologii uzdatniania (lampa UV).

Wyniki nadzoru nad jakością wody zawarto **w tabeli nr 5**.

STAN SANITARNO-TECHNICZNY URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH

Przedmiotem kontroli na wodociągach była ocena stanu technicznego infrastruktury wodociągowej, stwierdzono nieprawidłowości w 3 przypadkach. Producenci wody oraz organy samorządowe na bieżąco modernizują istniejącą infrastrukturę wodociągową w celu poprawy sytuacji w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę poprzez wymianę pomp głębinowych, wymianę kruszyw filtracyjnych (piaski i żwirki) w odżelaziaczach oraz prowadzenie remontów w budynkach hydroforni. W trakcie likwidacji znajduje się wodociąg – Ciechrz, a odbiorców wody podłączono do wodociągu w Strzelnie.

Producentom wody zwracano uwagę na odpowiedzialność za jakość dostarczanej wody oraz konieczność sprawdzania jej jakości po pracach remontowych, wymianach złóż oraz po usunięciu awarii.

OCENA SKAŻENIA INSTALACJI CIEPŁEJ WODY BAKTERIAMI *Legionella* sp.

W związku z zagrożeniami, jakie niesie za sobą występowanie bakterii z rodzaju *Legionella* w aerozolu wodno-powietrznym (z pryszniców, jacuzzi), szczególnie dla osób

chorych o obniżonej odporności, wykonywano badania wody ciepłej w instalacjach wewnętrznych budynków szpitalnych, hotelarskich, na pływalni oraz w placówkach oświatowo - wychowawczych. Badania były prowadzone zarówno w ramach kontroli urzędowej (6 prób) jak i wewnętrznej przez administratorów budynków (61 prób). Przeprowadzone badania wykazały, iż woda we wszystkich obiektach **spełniała obowiązujące wymagania**.

W przypadku podmiotów leczniczych, obiektów użyteczności publicznej, głównie świadczących usługi noclegowe, pływalni oraz placówek oświatowo-wychowawczych, właściciele/zarządzający wykonują badania w przedmiotowym zakresie w ramach kontroli wewnętrznej. W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego ocenia się wywiązywanie się administratorów obiektów z obowiązków nadzoru nad jakością wody ciepłej w instalacji wewnętrznej budynków. W większości przypadków właściciele wywiązują się z tych obowiązków.

INTERWENCJE DOTYCZĄCE JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

W okresie sprawozdawczym **odnotowano 4 wnioski** o interwencje z powodu złej jakości wody:

- 3 dotyczyły wodociągu w Mogilnie, z których dwie potwierdziły się. Stwierdzono przekroczenie norm żelaza, manganu i mętności, wydano orzeczenie o warunkowej przydatności wody i decyzję nakazującą doprowadzenie wody do normatywnej jakości. Trzecia nie została potwierdzona wynikami badań.
- 1 dotyczyła wodociągu w Pałędziu Dolnym, nie została potwierdzona wynikami badań.

III.2. JAKOŚĆ WODY DO KĄPIELI

Kryta pływalnia w Mogilnie z wydzielonymi pomieszczeniami na siłownię, masaż klasyczny, sauny i grotę solną zapewniała użytkownikom higieniczne i bezpieczne warunki. Organ w zakresie zadań statutowych wykonywał badania wody z częstotliwością i zakresem ustalonym w harmonogramach pobierania próbek wody (8 prób), zaś zarządzający pływalnią wykonywał badania jakości wody (126 próbek) w oparciu o harmonogram uzgodniony z PPIS w Mogilnie.

W sezonie letnim funkcjonowały 2 kąpieliska: w **Przyjezierzu** oraz w **Wiecanowie**. Pobrane próbki wody w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej zgodnie z harmonogramem nie wykazały przekroczenia parametrów normatywnych. Organ PIS pobiera próbki przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego, w trakcie sezonu badania prowadzą administratorzy kąpielisk. Łącznie wydano 12 ocen o przydatności wody do kąpiel. Zarówno PPIS w Mogilnie, jak i organizatorzy kąpielisk prowadzili i aktualizowali zgodnie z okresem trwania sezonu kąpielowego *Internetowy Serwis Kąpieliskowy*. Na bieżąco na stronach internetowych PSSE w Mogilnie publikowane były komunikaty o jakości wody w kąpieliskach. Po zakończeniu sezonu kąpielowego w 2023 r., przeprowadzono klasyfikację jakości wody dla obydwóch kąpielisk. Posiadały one pełen zestaw danych tj. 16 próbek wody - przebadanych na przestrzeni 4 sezonów kąpielowych. Podobnie jak w roku poprzednim woda w obu kąpieliskach na podstawie wyników badań parametrów mikrobiologicznych otrzymała status: „doskonała”.

Woda w kąpieliskach i stan sanitarny plaż stwarzały bezpieczne warunki wypoczynku i rekreacji w sezonie letnim w 2023 r.

W sezonie odnotowano **5 wniosków o interwencje** od osób, u których po plażowaniu i kąpeli w jeziorze wiecanowskim wystąpiły zmiany skórne. Ani wyniki badania wody ani wyniki wizualnej obserwacji nie wykazały nieprawidłowości. Odrębne postępowanie prowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, także nie wykazało zanieczyszczeń na tym akwenie.

W związku z powyższym w ramach edukacji zdrowotnej przygotowano ulotkę zwracającą uwagę osobom korzystającym z kąpeli o działaniu czynników fotouczulających mogących powodować powstawanie reakcji fotoalergiczych, nasilonych pod wpływem słońca z pouczeniem, aby w przypadku zmian skórnych udać się do lekarza w celu prawidłowego zdiagnozowania. Ulotkę umieszczono na stronie internetowej i *Facebooku* PSSE.

III.3. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Obiekty użyteczności publicznej stanowią zróżnicowaną grupę zarówno pod względem ich przeznaczenia jak i wymagań sanitarnych, których spełnienie jest warunkiem ich bezpiecznego użytkowania. W 2023 r. na terenie powiatu mogileńskiego podobnie, jak w latach poprzednich ocenie zostały poddane wybrane grupy obiektów użyteczności publicznej m.in. obiekty świadczące usługi w zakresie upiększania, odnowy biologicznej. Skontrolowano bazę noclegową oraz przestrzenie publiczne związane z wypoczynkiem, turystyką i rekreacją, obiekty obsługi pasażerów zbiorowego transportu publicznego, a także cmentarze i przeprowadzanie ekshumacji. Skontrolowano ogółem 109 obiektów użyteczności publicznej, co stanowiło 34,5% spośród 316 ujętych w ewidencji.

Przeprowadzono 133 kontrole, które nie wykazały rażących nieprawidłowości, jednak w dwóch przypadkach wydano decyzje nakazujące doprowadzenie obiektów do wymaganego stanu higieniczno-sanitarnego.

Mieszkańcom i osobom wizytującym powiat mogileński zapewniono dostęp do 5 publicznych ustępów: wolnostojące 1 w Strzelnie i 1 w Mogilnie, 2 zlokalizowane w innych obiektach w Mogilnie oraz 1 sezonowy w Przyjezierzu - skontrolowano 4. Jeden wolnostojący ustęp w Strzelnie wyłączony był z użytkowania z powodu dewastacji, a na drugi czynny wydano decyzję nakazującą doprowadzenia do właściwego stanu higieniczno-sanitarnego i zapewnienia użytkowania przez kobiety. Gmina Strzelno zapewniła dodatkowo 2 toalety toy-toy na parkingu przy placu zabaw. Utrzymanie ich we właściwym stanie zapewnia Urząd Gminy.

Nie stwierdzono zaniedbań w zakresie gromadzenia i usuwania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w środki czystościowe i dezynfekcyjne.

Warunki obsługi podróżujących autobusami – obsługę zapewniono w budynku dworca autobusowego w Mogilnie i krytym przystanku autobusowym w Strzelnie. Obiekty są na bieżąco sprzątane. Podróżni na przystanku w Strzelnie mają możliwość skorzystania z pobliskiego ustępu publicznego, zarządzanego przez Gminę. Podróżni na dworcu w Mogilnie mają możliwość korzystania z toalety (2 kabiny ustępowe), środki higieniczne w toalecie zapewnia administrator dworca.

Warunki obsługi podróżujących kolejami - w 2023 r. mieli do dyspozycji w Mogilnie dworzec tymczasowy typu kontenerowego, z małą poczekalnią, toaletą i kasą biletową. Budynek dworca wraz z terenem przyległym jest remontowany i czasowo został zamknięty, stąd ustawiono zastępczy kontener. Kontener jak i perony na bieżąco są sprzątane. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

Warunki higieniczno-sanitarne w miejscach do noclegu - nocleg podróżni i goście mogą odbyć w zróżnicowanej bazie noclegowej obejmującej 2 hotele skategoryzowane (kat.**), 6 hoteli bez kategorii, 23 innych obiektów hotelarskich (1 kompleks hotelowy przy OSiR, 1 schronisko młodzieżowe, 15 ośrodków wypoczynkowych, 6 agroturystyk) oraz 1 pole biwakowe.

Administratorzy hoteli i obiektów hotelarskich prowadzą w obiektach monitoring jakości wody ciepłej użytkowej w zakresie *Legionella sp.* Bardzo dobre warunki oferuje OSiR w Mogilnie. Jest to kompleks hotelowy, który może zakwaterować 60 osób z możliwością korzystania z infrastruktury rekreacyjno-sportowej: boiska, kortów tenisowych, posiada restaurację i salę bankietową oraz własną pralnię. Także dobre warunki higieniczno-sanitarne oferuje *schronisko młodzieżowe przy klasztorze* Braci Mniejszych Kapucynów w Mogilnie gdyż dysponuje pokojami jedno i wieloosobowymi z łazienkami przy pokojach i ogólnodostępnymi na korytarzach, a także zapleczem gastronomicznym.

Ośrodki wypoczynkowe sezonowe wymagają corocznych częściowych remontów, wymiany starych domków campingowych na nowe wyposażone już w pełen węzeł sanitarny. Dokonuje się na bieżąco wymiany zniszczonej pościeli, koców, poduszek i materacy.

W 2023 r. skontrolowano **1 gospodarstwo agroturystyczne** w całości zamieszkałe przez przebywających w Polsce obywateli Ukrainy - uchodźców wojennych (ok 40 osób). Uchodźcy zamieszkujący pokoje korzystają w ramach pomocy z całodobowego wyżywienia, które zapewnia właściciel obiektu oraz mają możliwość korzystania z pralni i podręcznej kuchenki. Nieprawidłowości nie stwierdzono, aczkolwiek wyposażenie pokoi jest o niskim standardzie, natomiast czystość bieżąca jest zachowana. Zapewniono bieliznę pościelową oraz środki myjące i dezynfekcyjne w dostatecznej ilości.

Dzienna lub całodobowa pomoc społeczna zapewniona jest potrzebującym w 7 obiektach spełniających wymagania higieniczno-sanitarne (1 DPS, 2 środowiskowe domy samopomocy, w tym 1 nowopowstały w 2023 r. w Mogilnie, 2 schroniska dla bezdomnych, 1 dom dziennego pobytu) z tym, że 1 obiekt-dom seniora w gminie Mogilno nie podjął działalności, pomimo, że widnieje w rejestrze Wojewody placówek całodobowej opieki.

W kontrolowanych pięciu obiektach nieprawidłowości higieniczno-zdrowotnych nie stwierdzono. W 2023 r. poprawie uległ stan sanitarno-techniczny w schronisku dla bezdomnych w Mogilnie poprzez wykonanie obowiązków decyzji PPIS w Mogilnie. W DPS zastosowano nową technologię uzdatniania wody z indywidualnego własnego ujęcia zapewniając wodę o stabilnie dobrej jakości. We wszystkich obiektach wykonywano badania wody na obecność bakterii *Legionella Sp.*, a wyniki były zgodne z normami higienicznymi.

Warunki świadczenia usług branży beauty. Nadzorem objęte są wszystkie tego typu zakłady ze względu na świadczenie usług, gdzie w większości wykonywane czynności polegają na naruszeniu ciągłości powłok skóry: kosmetyczne (38), wykonujące więcej niż jedną usługę fryzjerską, kosmetyczną, solarium (9) oraz wykonujące tatuaże (5), zatem wymagające zachowania reżimu higienicznego i sterylności narzędzi oraz prawidłowego usuwania odpadów traktowanych jak szkodliwe medyczne lub, w przypadku solarium, wymagające stosowania procedur chroniących przed nadmiernym naswietlaniem ciała. Nadzorowano także zakłady fryzjerskie (31), w których uszkodzenie skóry może być

przypadkowe, narzędzia są dezynfekowane lub co najmniej myte, a procedury postępowania na wypadek przypadkowego przekłucia skóry wdrożone.

Skontrolowano 25 zakładów kosmetycznych, 9 zakładów fryzjerskich, 6 wielousługowych i 2 zakłady tatuażu. Kontrolowano procedury postępowania zapewniającego ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi przy świadczeniu usług, stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, wyposażenia i urządzeń zapewniających utrzymanie higieny osobistej oraz porządku i czystości pomieszczeń; stosowania środków czystości, dezynfekcyjnych; zaopatrzenia w wodę bieżącą, w tym jakość wody wykorzystywanej w działalności; sposobu odprowadzania ścieków; sprawność wentylacji lub klimatyzacji; przestrzegania przepisów o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Szczególnym nadzorem objęto proces dezynfekcji i zapewnienie sterylizacji narzędzi i przyborów kosmetycznych naruszających ciągłość skóry.

Na ogół zakłady branży beauty funkcjonowały poprawnie, jednak:

- w 1 zakładzie fryzjerskim stwierdzono brak wydzielonego miejsca do mycia i dezynfekcji narzędzi i wydzielonych szaf do bielizny,
- w 1 zakładzie kosmetycznym stwierdzono nieprawidłowości w postępowaniu z niebezpiecznymi odpadami (wydano decyzję, która została wykonana), w 3 zakładach kosmetycznych wydano zalecenia dot. poprawy w identyfikowaniu odpadów potencjalnie skażonych i przedstawienia do wglądu orzeczenia lekarskiego do celów sanitarno-epidemiologicznych dla pracownika - kosmetyczki.
- w 2 zakładach wielousługowych polecono, aby regularnie kontrolować skuteczność prowadzonej sterylizacji przy pomocy testów biologicznych Sporal A. Właścicielki wykonały przedmiotowe badanie, a wynik przedstawiły do wglądu.
- w 1 zakładzie wykonującym tatuaże stwierdzono brak umywalki do higienicznego mycia rąk w pomieszczeniu usługowym i nieaktualne procedury dla ochrony przed zakażeniami. Wydano decyzję, która została wykonana.

Zakłady odnowy biologicznej - to zakłady świadczące usługi w zakresie regeneracji ciała poprzez ćwiczenia fizyczne, naświetlanie, opalanie, masaż, oddziaływanie suchym lub wilgotnym, gorącym powietrzem oraz zabiegi relaksujące. Spośród 16 obiektów, skontrolowano 5. Zakres kontroli obejmował respektowanie w solarium zakazu reklamy i promocji tych usług oraz zakazu udostępniania solarium osobom do 18 r.ż., a także przestrzegania nakazu informowania klientów o ograniczeniu w dostępie do usług osobom niepełnoletnim. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Obiekty do ćwiczeń fizycznych spełniają ogólne wymagania higieniczno-sanitarne i są wyposażone w nowoczesny i profesjonalny sprzęt do ćwiczeń. Dezynfekcja powierzchni dotykowych prawidłowa przy użyciu dedykowanych środków.

Wśród skontrolowanych obiektów jest nowopowstałe w ubiegłym roku SPA tlenowe w Mogilnie, w którym prowadzona jest terapia tlenowa, polegająca na dostarczaniu zwiększonej ilości tlenu do tkanek i narządów podczas sesji w komorze normobarycznej w warunkach podwyższonego ciśnienia. Obiekt stanowi wyodrębniony budynek połączony za pomocą śluzy z komorą normobaryczną kształtu owalnego. W budynku wydzielono pomieszczenie recepcji wraz z poczekalnią oraz toaletę. Obiekt spełnia ogólne wymagania higieniczno-sanitarne.

W ewidencji PPIS znajduje się 11 **miejsc rekreacji: place zabaw (7), parki (3), amfiteatr (1)**; skontrolowano 6 placów zabaw, które były pod względem sanitarnym właściwie utrzymane. Wyposażone są w nowoczesny sprzęt do zabaw. Stan sanitarno-techniczny urządzeń do zabaw jest dobry, place są oznakowane, część ogrodzona. Właściciele wymieniają piasek w piaskownicach, co potwierdzają okazane faktury za jego zakup, jednak piaskownice ogólnodostępne nie są zabezpieczone przed dostępem zwierząt, dlatego

administratorom zwracano uwagę na potrzebę zwiększenia częstotliwość wymiany piasku, gdyż wizualnie można ocenić jedynie znaczące zanieczyszczenia, w tym odchodami zwierząt, trudno zweryfikować naocznie inne, np. zanieczyszczenia ptasie czy od gryzoni. Przy piaskownicach widnieją tabliczki informacyjne o zakazie wprowadzania psów. W 2023 r. nie kontrolowano parków i amfiteatru.

POSTĘPOWANIE ZE ZWŁOKAMI I SZCZĄTKAMI LUDZKIMI

W ewidencji znajdują się **24 cmentarze parafialne**. Skontrolowano 3, nieprawidłowości nie stwierdzono. Większość cmentarzy zlokalizowanych jest na terenach wiejskich, część z nich posiada kaplice udostępniane żałobnikom na określony czas przed ceremonią pogrzebową, ich stan sanitarno-porządkowy nie budził zastrzeżeń. Gospodarka odpadami pochodzącymi z terenu cmentarzy, prowadzona była prawidłowo. Zarządzający cmentarzami posiadali i okazywali do wglądu dokumentację potwierdzającą ich wywóz przez wyspecjalizowane podmioty.

Na terenie powiatu funkcjonują **2 domy przedpogrzebowe** przy dwóch cmentarzach:

- w Strzelnie, należący do prywatnego podmiotu (zakład pogrzebowy, sprzedaż trumien, przeprowadzanie ekshumacji, transport zwłok),
- w Mogilnie, nowopowstały, parafialny z usługami tanatocosmetologicznymi.

Na wyposażeniu domów znajdują się chłodnie do przechowywania zwłok, pokój pożegnań i kaplica ceremonialna, a także pomieszczenie do przygotowania zwłok (mycie, ubiór). Obiekty są skanalizowane i zwodociągowane, z dostępem do toalety dla obsługi. Skontrolowano 1 i nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2023 r. wydano 38 decyzji administracyjnych zezwalających na **ekshumacje** oraz 5 postanowień w sprawie **sprowadzenia zwłok z zagranicy**. Przedstawiciele organu uczestniczyli w 2 ekshumacjach zwłok przed okresem mineralizacji (przed upływem 20 lat od pochowania). Warunki określone w wydanych decyzjach przez PPIS w Mogilnie zostały zachowane. Przy pozostałych ekshumacjach nie uczestniczono z uwagi na minimalne zagrożenie epidemiologiczne i ekshumowanie przez profesjonalne podmioty.

Skontrolowano także **inne obiekty użyteczności publicznej** tj. stacje paliw (3); apteki (3); obiekty sportowe (2); osiedla mieszkalne (2); parkingi (1); świetlice (1); kulturalno-widowiskowe (3); zakłady pogrzebowe (1). Wszystkie obiekty spełniają wymagania co do wyposażenia dla tego typu obiektów, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Poprawę warunków higieniczno-sanitarnych uzyskano w dwóch obiektach:

- świetlica wiejska w Pałędziu Dolnym, poprzez modernizację całego obiektu;
- zakład pogrzebowy w Mogilnie, poprzez wykonanie obowiązków wynikających z decyzji wydanej w 2022 r., tj. dostosowano gospodarkę odpadami niebezpiecznymi i zapewniono ich utylizację zgodnie z prawem.

INTERWENCJE DOTYCZĄCE OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

W 2023 r. wpłynęło 12 wniosków o interwencję z czego organ rozpatrzył 10, natomiast 2 wnioski w całości przekazano do rozpatrzenia wg właściwości rzeczowej.

Wnioski rozpatrzone przez PPIS dotyczyły:

- niewłaściwej gospodarki odpadami komunalnymi (4) i dotyczyły:

- problematycznego usytuowania pojemników na odpady komunalne (zbyt blisko obiektów handlowych i chodnika), interwencja potwierdzona - w części przekazana do rozpatrzenia wg właściwości rzeczowej do PINB,
- zalegających odpadów komunalnych na terenie ośrodka wypoczynkowego w Przyjezierzu (1), interwencja niepotwierdzona,
- obsesyjnego i nadmiernego gromadzenia odpadów w mieszkaniu, piwnicy i balkonie, przez lokatorkę bloku mieszkalnego w Mogilnie (1), interwencja potwierdzona, wydano decyzję nakazującą doprowadzenie do właściwego stanu higienicznego mieszkania piwnicy i balkonu. Decyzja wykonana w lutym 2024 r.
- braku na wyposażeniu zbiorczego pojemnika na gromadzenie odpadów z terenu cmentarza parafialnego w Ostrowie (1), interwencja potwierdzona. W wyniku interwencji organu proboszcz na terenie cmentarza ponownie ustawił odpowiedni pojemnik.

- obecności gryzoni (szczury) i robaków na posesjach prywatnych (2) interwencje niepotwierdzone, nie stwierdzono obecności szczurów/insektów na posesji niezamieszkałej (pustostan przeznaczony do rozbiórki) oraz mieszkaniu prywatnym. W drugim przypadku interwencja dotyczyła także zaniedbania w wychowaniu dzieci przez matkę – w tej kwestii sprawę przekazano do rozpatrzenia MGOPS w Mogilnie;

- nie spełnienia wymagań higieniczno-zdrowotnych podczas świadczenia usług branży beauty (2), interwencje niepotwierdzone;

- uciążliwości odorowych i przecieków gnojowicy (1), w związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego (hodowla świń), interwencja niepotwierdzona, w części przekazano do rozpatrzenia wg właściwości rzeczowej WIOŚ;

- nadmiernego hałasu pochodzącego z urządzeń klimatyzacyjnych (1) zamontowanych przez sklep Żabka na budynku bloku mieszkalnego – interwencja niepotwierdzona w dniu kontroli; pouczono wnioskodawcę o możliwości dochodzenia swoich praw w Spółdzielni Mieszkaniowej i PINB.

STAN SANITARNY PLACÓWEK SŁUŻBY ZDROWIA

Nadzorem sanitarnym objęto 54 obiekty:

- Należące do SPZOZ w Mogilnie (13): Szpital Powiatowy w Mogilnie, Zakład Opiekuńczo - Leczniczy w Strzelnie, przychodnie rejonowe w Strzelnie i Mogilnie, poradnie lekarzy POZ w Wylatowie, Markowicach, Dąbrowie i Gębicach oraz Poradnia Dziecięca w Mogilnie, ambulatorium Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej w Mogilnie, Laboratorium Analityczne w Mogilnie, punkt pobrań w Strzelnie, Zespół Ratownictwa Medycznego,
- ambulatoryjne NZOZ-y prowadzone przez przedsiębiorców (10),
- gabinety praktyk zawodowych (28),
- stacja Dializ Sp z o.o. w Strzelnie (1),
- Punkt pobrań Vitalabo Sp. z o. o. w Mogilnie (1),
- Zakład Aktywności Zawodowej w Przyjezierzu (1).

W obiektach, które zostały poddane kontroli sprawdzano stan sanitarno-higieniczny oraz wyposażenie pomieszczeń, postępowanie z odpadami medycznymi w miejscach ich wytwarzania oraz czasowego gromadzenia, w tym warunki transportu wewnętrznego, magazynowania, przekazywania do utylizacji, oznakowania identyfikującego, postępowanie z odpadami komunalnymi, postępowanie z bielizną, sprawowanie nadzoru nad procesami mycia i dekontaminacji powierzchni, nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia i ciepłej użytkowej oraz dokumentowanie działań.

Kontrole nie wykazały rażących nieprawidłowości w w/w zakresie. Uchybienia stwierdzone podczas kontroli omawiano na miejscu ze wskazaniem niezwłocznego ich usunięcia lub wydawano decyzje nakazujące usunięcie nieprawidłowości z określonym terminem realizacji.

Nastąpiła poprawa warunków higieniczno-zdrowotnych w:

- **Szpitalu w Mogilnie** - w 2023 r. uruchomiono pracownię tomografii komputerowej, zmieniono lokalizację pomieszczenia do przechowywania zwłok, jednocześnie zwiększając ilość miejsc do składowania zwłok z 4 na 6 (zakupiono nowe urządzenie chłodnicze);

- **ZOL-u** - aktualnie funkcjonuje w zmodernizowanych i wyremontowanych pomieszczeniach dawnego obiektu szpitalnego w Strzelnie.

Monitoring nad jakością wody ciepłej w instalacji wewnętrznej w szpitalu i ZOL-u nie wykazał nieprawidłowości.

- **Laboratorium analityczne** w Mogilnie funkcjonuje od sierpnia 2022 r. w nowej siedzibie - zmodernizowanych pomieszczeniach szpitala w Mogilnie. Laboratorium świadczy usługi medyczne zarówno dla pacjentów szpitala jak i ambulatoryjnych.

- **Punkt pobrań Vitalabo** - zrealizowano obowiązki decyzji wydanej w 2022 r. nakazującej prawidłowe gospodarowanie odpadami medycznymi.

Nieprawidłowości stwierdzono w następujących obiektach:

- **Poradnia Dziecięca w Mogilnie** - niewłaściwy stan sanitarny powierzchni ścian i sufitów w przychodni oraz brak pomieszczenia do przechowywania sprzętu porządkowego, środków czystościowych i preparatów dezynfekcyjnych, wyposażonego w zlew z baterią i dozownikiem ze środkiem dezynfekcyjnym, wydano decyzję z terminem realizacji do 30.10.2024 r.

- **Poradnia POZ w Markowicach** - nieprawidłowe czasowe przechowywanie odpadów medycznych niebezpiecznych (brak urządzenia chłodniczego), nieprawidłowe postępowanie w zakresie ich transportu przed oddaniem do utylizacji. Wydano decyzję, która została wykonana; dostarczono do placówki lodówkę na przechowywanie odpadów, zapewniono profesjonalny transport do utylizacji.

- **NZOZ w Wójcinie** - nieprawidłowości w postępowaniu z niebezpiecznymi odpadami medycznymi (brak identyfikacji odpadów, czasowe magazynowanie odpadów w zbyt wysokiej temperaturze, brak procedury postępowania z odpadami medycznymi). Wydano decyzję, która została wykonana.

We wszystkich obiektach utrzymywano bieżącą czystość, przeprowadzano dekontaminację powierzchni pomieszczeń i sprzętów związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, wdrożono i respektowano procedury gwarantujące bezpieczeństwo pacjentów, jednak nie zawsze bezpieczeństwo personelu (POZ Markowice, NZOZ Wójcin). Wszystkie spełniały wymagania ogólnobudowlane, techniczne i funkcjonalne (z wyjątkiem Poradni Dziecięcej w Mogilnie) umożliwiające prawidłowe rozmieszczenie, zainstalowanie i użytkowanie urządzeń, aparatury i sprzętu, stanowiących ich niezbędne funkcjonalne wyposażenie oraz sprzętu do utrzymania czystości.

Kierownicy wszystkich podmiotów leczniczych prowadzą działania w zakresie zapobiegania oraz zwalczania zakażeń związanych z udzielaniem świadczeń, które audytują w ramach wewnętrznej kontroli.

III.4. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWYCH ORAZ BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA

W 2023 roku pod nadzorem PSSE w Mogilnie znajdowały się **1934** zakłady produkcji lub/i obrotu żywnością, w tym:

- **356** obiektów obrotu,
- **52** zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego,
- **84** zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego,
- **27** zakładów produkcji żywności, w tym kuchnie domowe i zakład produkcyjny, zajmujący się produkcją drożdży piwowarskich,
- **1370** podmiotów prowadzących działalność w zakresie produkcji pierwotnej; **1** podmiot prowadzący działalność w zakresie produkcji pierwotnej i rolniczego handlu detalicznego (RHD); **18** podmiotów prowadzących działalność w zakresie produkcji pierwotnej i dostaw bezpośrednich; **6** podmiotów prowadzących działalność w zakresie produkcji pierwotnej, rolniczego handlu detalicznego i dostaw bezpośrednich.

Skontrolowano **184** obiekty, w których przeprowadzono łącznie **262** kontrole. Ponadto dla zakładu eksportującego żywność wydano w ramach kontroli granicznej oceny bezpieczeństwa zdrowotnego dla **17** partii żywności eksportowanej do krajów spoza Unii. Organ we wszystkich przypadkach stwierdził, że zgłoszone do granicznej kontroli środki spożywcze tj. płatki ziemniaczane i skrobia ziemniaczana spełniają wymagania zdrowotne i mogą być przeznaczone do spożycia przez ludzi i na tej podstawie wydał 15 świadectw o spełnieniu wymagań zdrowotnych przez środek spożywczy przekraczający granicę - eksport do Korei Południowej i Kosowa.

W roku 2023 przeprowadzono badania laboratoryjne środków spożywczych lokalnych producentów oraz producentów spoza powiatu, których produkty wprowadzono do obrotu w obiektach zlokalizowanych na terenie powiatu mogileńskiego. Pobrano do badań łącznie **182** próby, w tym **179** próbek środków spożywczych (nie zakwestionowano żadnej z prób) oraz **3** próby przedmiotów użytku (także nie zakwestionowane). Pobierano do badań laboratoryjnych m.in. preparaty do początkowego/dalszego żywienia niemowląt i preparaty dla małych dzieci, żywność specjalnego przeznaczenia medycznego, suplementy diety, ciasta, pieczywo, wyroby garmażeryjne, produkty mleczarskie, jaja, lody, tłuszcze roślinne, przetwory wędliniarskie, wyroby czekoladowe, owoce i warzywa, ziarna zbóż oraz przedmioty użytku.

W roku 2023 otrzymano w ramach systemu RASFF **3** powiadomienia alarmowe/informacyjne o produktach niebezpiecznych. Były to produkty:

- „Banany” z Ekwadoru zakwestionowane z uwagi na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu chlorpyrifosu.
- „Łyżka kuchenna” zakwestionowana z uwagi na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pierwszorzędowych amin aromatycznych.

- Suplement diety pn. „Aliness, ALPHA GPC 300 mg”, zakwestionowanego z uwagi na stwierdzenie nieautoryzowanej nowej żywności – alfosceran choliny (α -GPC).

W związku z otrzymanymi powiadomieniami, przeprowadzono 12 kontroli w obiektach obrotu żywnością oraz przedmiotami użytku.

We wszystkich uzasadnionych przypadkach przedsiębiorcy podjęli działania w ramach funkcjonujących procedur w celu wyeliminowania ww. asortymentu z obrotu.

Najwięcej zagrożeń bezpieczeństwa żywności można oczekiwać w **zakładach produkujących żywność**, których na terenie powiatu funkcjonuje **23** (automaty do lodów, piekarnie, ciastkarnie, przetwornice owocowo-warzywne, wytwórnia tłuszczów roślinnych, zakład produkcji proszku lodowego, zakłady zbożowo-młynarskie). W roku 2023 skontrolowano 20 zakładów, przeprowadzając 31 kontroli. W **5** przypadkach stwierdzono brak badań potwierdzających, że produkowane lody z automatu spełniają wymagania bezpieczeństwa żywności (badania właścicielskie), co narusza wprost przepisy unijne; wydano 3 decyzje nakazujące przeprowadzenie badań właścicielskich, natomiast w 2 przypadkach właściciele w krótkim czasie po przeprowadzeniu kontroli przedstawili prawidłowe wyniki badań lodów.

Najliczniejsza i najbardziej zróżnicowana grupa to **zakłady obrotu**. W tej grupie zarejestrowanych jest **356** obiektów: sklepy spożywcze (w tym wielkopowierzchniowe), apteki, magazyny hurtowe, obiekty ruchome i tymczasowe, środki transportu żywności i inne obiekty obrotu żywnością. W roku 2023 skontrolowano 66 różnych miejsc obrotu żywnością przeprowadzając w nich łącznie 98 urzędowych kontroli.

Najczęściej stwierdzane zagrożenia dla bezpieczeństwa zdrowotnego to:

- wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po terminie przydatności do spożycia lub nieoznakowanych,
- niewłaściwy stan sanitarny urządzeń chłodniczych,
- niewłaściwe warunki przechowywania produktów,
- zły stan techniczny pomieszczeń wpływający na utrzymanie reżimu higienicznego.

Z powodu stwierdzenia tych i innych sporadycznych nieprawidłowości w 7 przypadkach na winnych zaniedbań nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 1500,00 zł. Nieprawidłowości były w krótkich terminach usuwane.

W 2023 roku w powiecie funkcjonowało **136 zakładów żywienia zbiorowego**:

- 84 typu otwartego (bary, restauracje i zakłady małej gastronomii), z których skontrolowano 33 obiekty;
- 52 typu zamkniętego (stołówki w placówkach lecznictwa, oświaty i wychowania, opieki, wypoczynku, jadłodajnie, świetlice), z których skontrolowano 19.

W tej grupie obiektów stwierdzano najczęściej nieprawidłowości:

- niewłaściwy stan higieniczny urządzeń chłodniczych,
- brak bieżącej czystości w pomieszczeniach,
- brak segregacji produktów w urządzeniach chłodniczych i ich niewłaściwe zabezpieczenia przed zakażeniami krzyżowymi.

W 2 przypadkach na osoby winne nieprawidłowości nałożono grzywny w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 500,00 zł.

Gospodarstwa rolne o profilu produkcji roślinnej na cele konsumpcyjne podlegają rejestracji i kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapewnienia higieny na etapie produkcji, przechowywania i przewozu płodów rolnych:

- Producenci pierwotni – do rejestru PPIS w Mogilnie wpisano 1370 podmiotów prowadzących działalność w zakresie produkcji pierwotnej, która obejmuje działalność na poziomie gospodarstw rolnych lub na podobnym poziomie uprawę produktów roślinnych, jak również ich transport wewnętrzny, magazynowanie i ich dalszy transport do zakładu przetwórczego.

- Producenci pierwotni będący jednocześnie dostawcami bezpośrednimi swoich produktów do konsumenta finalnego (osobom prywatnym, na targowiskach, bezpośrednio ze swojego gospodarstwa, w handlu obwoźnym jak również lokalnym sklepom i zakładom gastronomicznym) - 18 takich producentów. Produkcja pierwotna w zakresie dostaw bezpośrednich obejmowała w 2023 roku owoce: malina, truskawka, czereśnia, warzywa: fasola, słonecznik, buraczki, ogórki, marchew, pietruszka, cukinia, dynia, kabaczek, cebula kapusta, kalafior, pomidor, kalarepa.

- Producenci pierwotni prowadzący rolniczy handel detaliczny - w tej grupie działa 1 producent.

- Producenci pierwotni będący dostawcami bezpośrednimi i prowadzący rolniczy handel detaliczny - w tej grupie działa 6 producentów. Dostarczają konsumentom końcowym żywność przez siebie wyprodukowaną i przetworzoną we własnym gospodarstwie, a także od dnia 1 stycznia 2019 r., dostarczający taką żywność do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego, zlokalizowanych na ograniczonym obszarze.

W 2023 roku skontrolowano 10 gospodarstw rolnych, w tym 2 we współpracy z przedstawicielami Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa i 1 kontrolę z przedstawicielem Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Przedmiotowe kontrole przeprowadzane były w zakresie zapewnienia odpowiednich warunków higienicznych i sanitarnych podczas uprawy, zbioru i transportu produktów pochodzenia roślinnego. Stwierdzono zachowanie przez producentów podstawowych wymagań dobrej praktyki produkcyjnej.

W okresie sprawozdawczym w ramach zintegrowanego systemu badania żywności w tej kategorii zakładów pobrano **4 próby** żywności do badań laboratoryjnych: cebulę, dynię, cukinię i pszenicę, które w zakresie przeprowadzonych badań dały wyniki prawidłowe.

PRZEDMIOTY UŻYTKU

W 2023 roku nadzorowano **16** sklepów i **4** hurtownie, które wprowadzały do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Przeprowadzono **6** kontroli, w tym:

- 1 z tytułu powiadomienia alarmowego w systemie RASFF o przedmiotach użytku podlegających wycofaniu z obrotu handlowego (łyżka kuchenna - przekroczenie składnika chemicznego);
- 2 kontrole wynikające z planu kontroli na rok 2023 w zakresie oceny stanu higienicznego i warunków sprzedaży materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością; znakowania materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz posiadanych przez przedsiębiorcę deklaracji zgodności dla wyrobów wprowadzanych do obrotu, nie wykazały nieprawidłowości;
- 3 kontrole w związku z poborem prób do badań laboratoryjnych. Pobrano do badań: kubek plastikowy do napojów zimnych, kubek ceramiczny, kieliszki. Wyniki potwierdziły spełnienie norm parametrów badanych (migracja składników do płynów w kubkach i metale ciężkie z obrzeży kieliszków).

III.5. OCHRONA PRACOWNIKÓW PRZED CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI I UCIAŹLIWYMI W ŚRODOWISKU PRACY

W 2023 r. w ewidencji PPIS w Mogilnie było **236** zakładów pracy, które zatrudniały **4717** pracowników. Przeprowadzono łącznie **106 kontroli** w tym:

- 34 kontrole w ramach nadzoru nad warunkami pracy,
- 50 kontroli w ramach nadzoru nad chemikaliami (w tym 32 kontrole dotyczyły produktów biobójczych),
- 19 kontroli w ramach nadzoru nad produktami kosmetycznymi,
- 3 kontrole dotyczące środków zastępczych.

W wyniku kontroli wydano **9 decyzji** administracyjnych:

- 4 decyzje nakazujące poprawę warunków pracy,
- 1 decyzję nakazującą wycofanie kosmetyków zawierających w swoim składzie niedozwolone substancje,
- 3 decyzje w zakresie czynników rakotwórczych i mutagennych w środowisku pracy,
- 1 decyzję umarzającą postępowanie administracyjne na skutek bezzwłocznego usunięcia przez pracodawcę stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości.

W roku 2023 w kontrolowanych zakładach oceniano stan sanitarny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higieniczno-sanitarnych dla pracowników. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono w tym zakresie istotnych nieprawidłowości.

Przedmiotem nadzoru PIS w zakresie prewencji chorób zawodowych jest ocena i egzekwowanie od pracodawców ochrony pracowników przed działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy które mogą prowadzić do powstania chorób zawodowych. Szkodliwymi czynnikami są niektóre substancje i mieszaniny chemiczne, pyły o określonej strukturze i składzie, rakotwórcze włókna azbestu, hałas, drgania mechaniczne, promieniowanie optyczne, których szkodliwy wpływ ujawnia się po przekroczeniu

normatywów stężeń lub natężeń, a także czynniki biologiczne. Występowanie w zakładach pracy substancji chemicznych, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym wiąże się z określonymi obowiązkami pracodawcy. Pracodawca musi w takim przypadku składać corocznie, do 15 stycznia, pisemną informację do Państwowej Inspekcji Sanitarnej (PWIS w Bydgoszczy). Prawidłowe wywiązanie się z tego obowiązku wymaga zgromadzenia odpowiednich danych z rozeznania środowiska pracy, źródłem których są przede wszystkim badania, których częstotliwość i sposób wykonywania określają przepisy. Od 20.02.2021 r. do procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym zalicza się prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silników Diesla, co opisano w dalszej części.

CHOROBY ZAWODOWE

Choroba zawodowa to choroba, która jest wymieniona w wykazie chorób zawodowych umieszczonym w rozporządzeniu w sprawie chorób zawodowych i którą spowodowały szkodliwe czynniki występujące w miejscu pracy lub sposób wykonywania pracy. Chorobę zawodową można stwierdzić również po zakończeniu pracy w narażeniu zawodowym. Okres, w którym wystąpienie objawów chorobowych upoważnia do rozpoznania choroby zawodowej, zależy od choroby i jest podany w rozporządzeniu. Właściwymi do wydania orzeczenia lekarskiego stwierdzającego lub wykluczającego wystąpienie choroby zawodowej są uprawnieni lekarze placówek medycznych:

- I stopnia - poradnie chorób zawodowych wojewódzkich ośrodków medycyny pracy, poradnie chorób zakaźnych wojewódzkich ośrodków medycyny pracy,
- II stopnia - instytuty badawcze w dziedzinie medycyny pracy - w przypadku odwołań od orzeczeń wydanych przez lekarzy zatrudnionych w jednostkach orzeczniczych I stopnia.

Natomiast na podstawie wydanego przez jednostki orzecznicze orzeczenia lekarskiego i oceny narażenia na czynniki szkodliwe w środowisku pracy lub w związku ze sposobem wykonywania pracy, właściwy Państwowy Inspektor Sanitarny stwierdza chorobę zawodową lub brak podstaw do jej stwierdzenia, w trybie decyzji administracyjnej.

W 2023 r. prowadzono **4 postępowania w sprawach o stwierdzenie choroby zawodowej narządu głosu u nauczycieli**, z których w jednym przypadku postępowanie zakończono wydaniem decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej narządu głosu u nauczyciela. W styczniu 2024 r. zakończono dwa postępowania: 1 - decyzją stwierdzającą chorobę zawodową i 1 - decyzją o braku podstaw do jej stwierdzenia. Natomiast czwarte postępowanie w toku.

OCHRONA PRZED CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI

Ochrona przed hałasem – w 2023 r. trakcie prowadzonych kontroli w jednym przypadku stwierdzono występowanie ponadnormatywnego hałasu w zakładzie branży drzewnej, co wynika ze stosowanej technologii oraz w zakładzie rolnym na stanowisku mechanika. W obydwu przypadkach pracodawcy opracowali i stosują program ochrony słuchu pracowników, minimalizując ich narażenie.

Ochrona przed pyłami - problem zapylenia dotyczy głównie przetwórstwa spożywczego, przemysłu drzewnego i branży metalowej. W kontrolowanych w roku 2023 zakładach pracy nie stwierdzono przekroczeń w zakresie zapylenia.

Narażenie na drgania mechaniczne i promieniowanie optyczne - w roku sprawozdawczym nie kontrolowano pracodawców w tym zakresie.

W zakresie nadzoru nad **czynnikami biologicznymi** w miejscach pracy w roku 2023 przeprowadzono 10 kontroli sanitarnych, które wykazały wypełnianie przez pracodawców obowiązków określonych w przepisach prawa.

Nadzór nad obrotem i stosowaniem w pracy zawodowej chemikaliów - w ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami w roku 2023 przeprowadzono **50 kontroli**, z czego 32 kontrole dotyczyły produktów biobójczych. W wyniku kontroli dotyczących chemikaliów wydano 1 decyzję nakazującą poprawę warunków magazynowania chemikaliów.

Otrzymano 1 powiadomienie z Państwowej Inspekcji Handlowej o nieprawidłowo oznakowanym detergencie wyprodukowanym na terenie powiatu, w wyniku czego przeprowadzono postępowanie wyjaśniające, a ostatecznie, na skutek bezzwłocznej poprawy oznakowania umorzono postępowanie administracyjne w przedmiotowej sprawie.

Czynniki i procesy rakotwórcze - kolejne zmiany rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, wprowadzały do wykazu nowe procesy technologiczne, w których dochodzi do uwalniania substancji chemicznych, ich mieszanin lub czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym; ostatnia zmiana obowiązuje od 20.02.2021 r. i polega na wprowadzeniu do wykazu prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silników Diesla. Jednocześnie wprowadzono zmianę od dnia 20.02.2021 r. w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, która polega na określeniu w poz. 468 załącznika 1, że poziom stężenia spalin emitowanych z silników Diesla mierzony jest jako węgiel elementarny, a NDS wynosi: 0.5 mg/m^3 (w zależności od czasu narażenia w ciągu zmiany roboczej).

Narażenie zawodowe na substancje chemiczne i cząstki stałe wchodzące w skład spalin emitowanych przez silniki wysokoprężne Diesla dotyczy osób obsługujących lub konserwujących sprzęt wyposażony w tego typu silniki. Są to przede wszystkim kierowcy samochodów, pracownicy zajezdni autobusowych i zakładów zajmujących się naprawą i serwisem samochodów, pracownicy kolei, operatorzy dźwigów, wózków widłowych i podnośników z silnikami Diesla. Niezależnie od tego, w pojazdach transportu, a także w samochodach osobowych, spaliny tych silników stanowią zagrożenie dla zdrowia ogółu ludności. Jak dotąd, badania w tym kierunku przeprowadzili nieliczni pracodawcy, więc od 2023 roku PPIS zintensyfikował nadzór nad ochroną pracowników przed tym zagrożeniem. Sprawdzano:

- zachowanie właściwej częstotliwości pomiarów środowiska pracy;
- prowadzenie właściwych rejestrów;
- wypełnienie obowiązku informacyjnego wobec Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz wobec pracowników;
- szkolenie pracowników.

W zakresie ochrony pracowników przed działaniem występujących w ich środowisku pracy substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym skontrolowano 16 pracodawców. W wyniku kontroli wydano 3 decyzje administracyjne nakazujące między innymi zaprowadzić rejestry i dopełnić obowiązku informacyjnego wobec Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy.

W trakcie nadzoru ujawniono niewłaściwe przeprowadzanie badań spalin z Diesla w 1 zakładzie pracy przez firmę z województwa wielkopolskiego (w styczniu 2024 ujawniono w wyniku kontroli drugi taki przypadek). W tym zakresie nawiązano współpracę z Polskim Centrum Akredytacji w celu wyjaśnienia uprawnień laboratorium do badań w tym kierunku.

ŚRODKI ZASTĘPCZE, NOWE SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych (tzw. dopalaczy) lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Na terenie powiatu mogileńskiego nie ma zakładów legalnie wytwarzających lub przetwarzających tego typu substancje czy mieszaniny, zatem działalność w zakresie nadzoru nad dopalaczami polegała przede wszystkim na działalności profilaktycznej i edukacyjnej w różnych środowiskach oraz na informowaniu i inicjowaniu działań szkół, samorządów, instytucji, innych służb i stowarzyszeń na rzecz walki z dopalaczami. W ramach akcji „Bezpieczne wakacje” prowadzono działania edukacyjne w placówkach letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży.

W 2023 r. nie zgłoszono żadnego przypadku zatrucia po użyciu przedmiotowych substancji jak też innych preparatów chemicznych u osoby z terenu powiatu mogileńskiego, które to zgłoszenia przekazują właściwemu PPIS placówki szpitalne w ramach współpracy.

W roku 2023 nie było też powiadomień o procederze nielegalnego wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Nie ujawniono także w kontrolowanych obiektach użyteczności publicznej prób wprowadzania do obrotu środków zastępczych czy nowych substancji psychoaktywnych.

PRODUKTY KOSMETYCZNE

W 2023 r. roku na terenie działania PPIS w Mogilnie podlegały nadzorowi:

- 2 zakłady wytwarzania i konfekcjonowania produktów kosmetycznych,
- 1 zakład konfekcjonujący produkty kosmetyczne,
- 1 hurtownia wprowadzająca do obrotu ww. produkty,
- punkty sprzedaży oferujące produkty kosmetyczne.

W 2023 r. przeprowadzono 3 kontrole w zakładach wytwarzających i konfekcjonujących kosmetyki oraz 16 kontroli w obiektach obrotu produktami kosmetycznymi. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 1 decyzję nakazującą wycofanie z obrotu handlowego 20 produktów kosmetycznych w tym 2 produktów zawierających w swoim składzie substancję niedozwoloną Butylphenyl Metylopropional (Lilial) oraz 18 produktów bez oznakowania. Były to głównie wody toaletowe i perfumowane. Skutkowało to nałożeniem na podmiot odpowiedzialny za dystrybucję tych produktów kosmetycznych kary administracyjnej pieniężnej.

III.6. OCENA WARUNKÓW HIGIENICZNO-ZDROWOTNYCH W PLACÓWKACH NAUCZANIA, WYCHOWANIA ORAZ WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2023 r. na terenie powiatu mogileńskiego funkcjonowały 43 placówki wychowania i nauczania, w których przeprowadzono 36 kontroli. Zorganizowanych było 67 wycieczek (6 zimowych i 61 letnich), z których skontrolowano 38. Kontrole przeprowadzono w 6 przedszkolach, w 9 szkołach podstawowych i w 8 zespołach szkół oraz w 1 młodzieżowym ośrodku wychowawczym i w 1 specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym w zakresie: oceny stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego placówki pracy szkolnej, oceny mebli edukacyjnych i wyposażenia pod względem posiadania atestów lub certyfikatów, przeprowadzono pomiary dostosowania mebli szkolnych do wymagań ergonomii w 16 oddziałach w 9 placówkach oraz oceniono obciążenie uczniów tornistrami wykonując ważenie w 15 oddziałach w 9 placówkach.

Sprawdzano również przestrzeganie zakazu palenia tytoniu oraz papierosów elektronicznych na terenie placówek.

W 2023 r. nastąpiła poprawa zakresie warunków higienicznych w niżej wymienionych placówkach poprzez wykonane remonty/ dokonane wymiany:

- remont korytarza szkolnego w Zespole Szkół w Dąbrowie, Szkole Podstawowej nr 3 w Mogilnie, Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Padniewie, Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Strzelnie, Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 2 w Strzelnie;
- remont sal dydaktycznych w Szkole Podstawowej nr 3 w Mogilnie, Niepublicznej Szkole Podstawowej w Parlinie, Szkole Podstawowej w Gębicach, Zespole Szkolno -

Przedszkolnym nr 1 w Strzelnie, Zespole Szkolno -Przedszkolnym nr 2 w Strzelnie, Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Mogilnie, Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 2 w Mogilnie, Zespole Szkół w Mogilnie, Zespole Szkół w Dąbrowie, Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Padniewie;

- wymianę stolarki okiennej w Szkole Podstawowej w Gębicach;
- remont dachu na budynku w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 2 w Mogilnie;
- remont kuchni w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Padniewie, Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Strzelnie;
- remont czytelnicy w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Mogilnie;
- remont świetlicy w Zespole Szkół w Dąbrowie;
- remont szatni w Przedszkolu w Wylatowie, Zespole Szkół w Dąbrowie;
- remont zaplecza sanitarnego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Strzelnie, Szkole Podstawowej w Szczepanowie;
- wymianę ogrzewania na gazowe w Szkole Podstawowej w Gębicach oraz podgrzewania wody na gazowe w Szkole Podstawowej w Szczepanowie;
- remont sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej w Kwieciszewie, Szkole Podstawowej w Gębicach.

Ponadto bezpieczeństwo uczniów poprawiono w placówkach:

- Szkoła Podstawowa w Strzelcach i Zespół Szkół w Mogilnie - poprzez remont ogrodzenia;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Padniewie - poprzez zamontowanie barierek ochronnych wzdłuż chodnika przy szkole;
- Szkoła Podstawowa nr 3 w Mogilnie, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Padniewie – poprzez odnowienie nawierzchni boiska sportowego.

Poprawiono zarówno estetykę jak i bezpieczeństwo wokół budynku szkolnego:

- w Szkole Podstawowej w Gębicach, Zespole Szkół w Dąbrowie i Zespole Szkół w Strzelnie – poprzez odnowienie elewacji budynków szkolnych.

Na uwagę zasługuje rozpoczęcie budowy sali gimnastycznej w Wójcinie, która pozwoli na efektywniejsze rozwijanie idei sportu niż dotychczas służąca szkole sala zastępczo-rekreacyjna.

W ramach nadzoru przeprowadzono pomiary:

- dostosowania mebli szkolnych do wymagań ergonomii w 9 placówkach (w 16 oddziałach pomierzono 309 stanowisk pracy ucznia). Stanowiska zorganizowano zgodnie z zasadami ergonomii; meble były odpowiednio zestawione i oznakowane.
- obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w 9 placówkach (w 15 oddziałach zważono tornistry 233 dzieci). W 15% przypadków waga tornistra przekraczała 15% wagi dziecka.

Szkoły zapewniają warunki do przechowywania podręczników i wyposażenia w indywidualnych szafkach, a zbyt ciężkie tornistry noszone przez dzieci to najczęściej wynik braku kontroli rodzicielskiej. W trakcie kontroli proszono Dyrektorów o zorganizowanie spotkań edukacyjnych z rodzicami, gdyż zbyt ciężki tornister/plecak może zaburzyć prawidłowy rozwój kręgosłupa dziecka, powodować przewlekłe dolegliwości bólowe, a nawet zwiększać ryzyko występowania patologii kręgosłupa. Waga uczniowskiego plecaka, w przypadku dziecka w wieku wczesnoszkolnym nie powinna przekraczać 10% masy jego ciała, a powyżej 13 lat – 15%. W każdym przypadku wagi tornistra w przedziale 10%-15% wagi ciała sytuacja jest tolerowana, jednakże przekroczenie granicy 15% winno uruchomić działania w celu zmniejszenia obciążenia, co dotyczyło 15% dzieci, których tornistry zważono.

WYPOCZYNEK DZIECI I MŁODZIEŻY

W czasie letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie powiatu mogileńskiego w 2023 roku odbyło się 67 turnusów, w tym:

- 61 turnusów letnich, z których skontrolowano 33; wypoczywało na nich 1375 uczestników z terenu kilku województw,
- 6 turnusów zimowych, z których skontrolowano 5; wypoczywało na nich 157 uczestników.

Wszystkie wypoczynki (turnusy) były zgłoszone do Kuratorium Oświaty. Kontrole przeprowadzone były we wszystkich obiektach, w których wypoczynki się odbywały. We wszystkich obiektach uczestnikom zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki wypoczynku z dostateczną liczbą urządzeń sanitarnych, z dostępem do ciepłej wody, z pomieszczeniami w dobrym stanie sanitarnym i technicznym. Uczestnicy letniego wypoczynku korzystali z rekreacji wodnej na kąpieliskach nadzorowanych.

Ocena wypoczynku nie dotyczy innych form wyjazdowych, nie mieszczących się w kategorii wypoczynku podlegającego obowiązkowi zgłaszania do Kuratorium Oświaty.

III.7. BEZPIECZEŃSTWO ŚWIADCZENIA USŁUG MEDYCZNYCH

Bezpieczeństwo usług medycznych oznacza zapewnienie, że przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych stosowane są procedury zapobiegające szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych przez co pacjent i personel są w najwyższym stopniu chronieni. Obowiązek podejmowania przez kierowników podmiotów leczniczych oraz innych osób udzielających świadczeń zdrowotnych odpowiednich działań zapobiegawczych, zakres tych działań i sposób ich dokumentowania określają przepisy ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Działania te obejmują w szczególności:

1. ocenę ryzyka wystąpienia zakażenia związanego z wykonywaniem świadczeń zdrowotnych;
2. monitorowanie czynników alarmowych i zakażeń związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych w zakresie wykonywanych świadczeń;

3. opracowanie, wdrożenie i nadzór nad procedurami zapobiegającymi zakażeniom i chorobom zakaźnym związanym z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w tym dekontaminacji:
  - skóry i błon śluzowych lub innych tkanek,
  - wyrobów medycznych, wyposażenia wyrobów medycznych, systemów i zestawów zabiegowych, oraz powierzchni pomieszczeń i urządzeń;
4. stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej w celu zapobieżenia przeniesieniu na inne osoby biologicznych czynników chorobotwórczych;
5. wykonywanie badań laboratoryjnych oraz analizę lokalnej sytuacji epidemiologicznej w celu optymalizacji profilaktyki i terapii antybiotykowej.

Zobowiązani do wdrożenia działań zapobiegawczych mają obowiązek prowadzenie kontroli wewnętrznej w zakresie ich realizacji oraz dokumentować ich realizację.

Kierownictwo Szpitala jest zobowiązane do wdrożenia i zapewnienia funkcjonowania systemu zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych (art. 14) obejmującego powołanie i nadzór nad działalnością zespołu i komitetu kontroli zakażeń szpitalnych, które mają planować, ukierunkowywać i oceniać szpitalny system zapobiegania (Komitet) oraz aktualizować, prowadzić kontrolę wewnętrzną i szkolić personel (Zespół); chodzi zatem o kreowanie polityki szpitala w zakresie identyfikowania biologicznych czynników chorobotwórczych wywołujących zakażenia i choroby zakaźne u pacjentów oraz ograniczenie narastania ich lekooporności poprzez stosowanie adekwatnej profilaktyki i terapii antybiotykowej.

W zakresie kontroli organów inspekcji sanitarnej jest ocena realizacji tych działań, ocena prowadzenia kontroli wewnętrznej oraz prowadzenia dokumentacji.

W ciągu całego 2023 roku w zakresie oceny bezpieczeństwa świadczenia usług leczniczych skontrolowano 23 podmioty lecznicze (33 kontrole) udzielające świadczeń w 31 placówkach:

- **NZOZ-y (5) świadczące podstawową opiekę zdrowotną w przychodniach rodzinnych:** NZOZ „Rodzina” w Mogilnie, NZOZ „Salus” w Mogilnie, NZOZ „Medica” w Strzelnie, NZOZ „Ośrodek Zdrowia” w Wójcinie, GPLR „Nasz Lekarz” w Jeziorach Wielkich
- **NZOZ (1) o charakterze specjalistycznym w dziedzinie rehabilitacji** - NZOZ „Ori-Med” w Strzelnie
- **Inny podmiot (1) – gminny zakład budżetowy o charakterze specjalistycznym:** Zakład Aktywności Zawodowej w Przyjezierzu
- **Placówki (10) SPZOZ w Mogilnie:**
  - Szpital Powiatowy w Mogilnie (Oddział Wewnętrzny, Oddział Pediatriczny, Zakażenia Szpitalne i Pracownia Endoskopii)
  - Przychodnia Rejonowa w Mogilnie
  - Przychodnia Rejonowa w Strzelnie
  - Poradnie Lekarzy POZ w: Gębicach, Wylatowie, Markowicach i Dąbrowie
  - Zespół Ratownictwa Medycznego w Mogilnie
  - Ambulatorium Nocnej i Świątecznej Opieki Medycznej w Mogilnie
  - Laboratorium analityczne w Mogilnie

- **Prywatne praktyki lekarskie (12):** 4 gabinety stomatologiczne, 3 ginekologiczne, 1 kardiologiczna, 3 ogólne, 1 gastroenterologiczna
- **praktyki pielęgniarstwa(3).**

Wszystkie ww. podmioty, z wyjątkiem jednego, w skontrolowanych obiektach wdrożyły odpowiednie do udzielanych świadczeń działania zapobiegające szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych. Podmioty dokonały oceny ryzyka wystąpienia zakażenia związanego z udzielanymi przez nie świadczeniami, opracowały i wdrożyły procedury dekontaminacji skóry / błon śluzowych oraz dekontaminacji wyrobów medycznych, procedury mycia i dezynfekcji powierzchni dotykowych i bezdotykowych, postępowania w przypadku skażenia materiałem biologicznym, postępowania po ekspozycji na zakażenie. Posiadały w zapasie i stosowały środki ochrony indywidualnej (rękawice, fartuchy, maski). Stosowały środki dezynfekcyjne, głównie jako preparaty w stężeniach gotowych do użycia. Dobór środków w zależności od przedmiotu dezynfekcji był właściwy. Środki stosowano zgodnie z zaleceniami producenta. Do przechowywania preparatów dezynfekcyjnych wydzielono miejsca w pomieszczeniach gospodarczych lub w szafach w gabinetach. Skontrolowane podmioty, z wyjątkiem jednego, właściwie postępowały z odpadami niebezpiecznymi powstałymi przy udzielaniu świadczeń. Podmioty podpisały umowy na odbiór i utylizację odpadów niebezpiecznych z uprawnionymi firmami. Częstotliwość odbioru odpadów była prawidłowa.

Kierownicy lub wyznaczone przez nich osoby, w większości przeprowadzali kontrolę wewnętrzną dwukrotnie w ciągu roku, sporządzali raporty z kontroli. W jednym przypadku poradni lekarzy POZ kontrolę wewnętrzną wykonano niezgodnie z wymaganą częstotliwością, w innej poradni lekarzy POZ brak było w placówce dokumentu potwierdzającego wykonanie kontroli wewnętrznej, jak też stwierdzono szereg uchybień wskazujących na brak działań zapobiegających zakażeniom: w toalecie dla pacjentów brak było ciepłej wody, w pomieszczeniu w którym znajdowała się czysta bielizna składowano również bieliznę brudną, odpady medyczne składowane były w temperaturze pokojowej dłużej niż 72 godziny, a następnie zabierane przez kierowcę do magazynu zbiorczego a winny być zabierane do utylizacji przez uprawnioną firmę. Ponadto w ww. obiekcie stan sanitarno-higieniczny budził zastrzeżenia. **W obu przypadkach wydano decyzje nakazowe.**

W zakresie zapobiegania zakażeniom krwiopochodnym (wirusy WZWB, WZWC) kluczowe znaczenie ma prawidłowy sposób postępowania z narzędziami skażonymi materiałem biologicznym, w szczególności krwią, i ich prawidłowa sterylizacja co jest priorytetem podczas realizacji procedur zabiegowych. We wszystkich skontrolowanych 4 gabinetach stomatologicznych stosowano właściwe zasady postępowania z narzędziami, w tym ich sterylizację a procesy sterylizacji były kontrolowane każdorazowo przy użyciu testów chemicznych, a okresowo przeprowadzano kontrolę biologiczną. W 1 gabinecie stwierdzono usytuowanie stanowiska do higieny rąk w blacie roboczym ciągu sterylizacji. Nieprawidłowość usunięto w krótkim terminie.

W 3 skontrolowanych gabinetach ginekologicznych stosowano wyłącznie narzędzia jednorazowego użytku.

W 1 skontrolowanym NZOZ-ie świadczącym usługi rehabilitacyjne stwierdzono brak nadzoru nad procedurami dekontaminacji powierzchni skutkujący stosowaniem przeterminowanego środka do dezynfekcji powierzchni – środek został natychmiast usunięty i zastąpiony środkiem z aktualną datą ważności. Nie aktualizowano procedur, a pracowników nie zapoznano z procedurami i oceną ryzyka zakażenia. Nieprawidłowości usunięto w krótkim terminie.

IV. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE ZAKAŻEŃ I CHORÓB ZAKAŻNYCH

Do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Mogilnie w 2023 roku wpłynęło **970 zgłoszeń** podejrzeń lub zachorowań na choroby zakaźne oraz dodatnich wyników badań laboratoryjnych w kierunku chorobotwórczych czynników biologicznych. 682 przypadki zarejestrowano w MZ-56, z których 95 było hospitalizowanych.

- Zarejestrowano 7 zachorowań na **świnke** podczas gdy w 2022 roku były zgłoszone tylko 2 przypadki. Wśród chorych była 8-letnia dziewczynka nie zaszczepiona przeciwko śwince z powodu odmowy rodziców poddania dziecka szczepieniom.
- Zarejestrowano 310 przypadków **ospy wietrznej**, 3 osoby wymagały hospitalizacji. Większość, bo 93 % chorych to dzieci do lat 14. Rok 2023 to kolejny rok wyższej zachorowań na ospę wietrzną w powiecie mogileńskim, a zachorowalność przewyższała średnią wojewódzką.
- Nastąpił znaczący wzrost liczby przypadków **plonicy** z 7 w 2022 do 60 w roku 2023; jedna osoba (dziecko) wymagała hospitalizacji. W 59 przypadkach zachorowania dotyczyły dzieci do 14 roku życia, 1 przypadek to osoba dorosła. Także tu zachorowalność przewyższała średnią wojewódzką.
- Zarejestrowano 19 przypadków zakażenia jelitowego wywołanego przez *Clostridioides difficile*, w tym z ogniska zakażenia szpitalnego. To bakteryjne zakażenie dotyczy najczęściej osób długoczasowo hospitalizowanych i długo leczonych antybiotykami. Wszystkie osoby były hospitalizowane. Pomimo, że chorowało więcej osób niż w 2022 r. to zachorowalność była niższa niż średnia w województwie.
- Zarejestrowano 15 przypadków **wirusowych zakażeń jelitowych** - 14 u dzieci i 1 u osoby dorosłej; dzieci hospitalizowano. Spowodowały je wirusy stanowiące najczęściej występujący czynnik etiologiczny zatruć wirusowych: norowirusy, rotawirusy, adenowirusy i astrowirusy. Wszystkie przypadki pojedyncze, nie powiązane epidemiologicznie. Na przestrzeni ostatnich dwóch lat sytuacja w powiecie była korzystniejsza niż w województwie.
- Zgłoszono 22 przypadki zachorowania na **biegunki u osób powyżej 2 r.ż.** (w 2022 r – 1 przypadek). To bardzo duży wzrost zachorowań, ponieważ chorzy nie byli hospitalizowani, więc nie przeprowadzono u nich badań w celu określenia czynnika co mogłoby spowodować zmianę rozpoznania i wpłynąć na statystykę tej jednostki chorobowej.

- Bardzo dobra sytuacja była w przypadku **zatruc salmonellozowych**, gdyż zdiagnozowano tylko 2 przypadki.
- w 2023 roku zgłoszono 1 przypadek **krztuśca** u osoby dorosłej, kobiety w wieku 40 lat, która w wywiadzie podawała odebranie pełnego cyklu szczepienia w wieku dziecięcym. Odporność poszczepienna p/krztuścowi spada z wiekiem, ale przypadek ten świadczy, że mamy do czynienia z obecnością osób zakażonych, co jest groźne dla niemowląt jeszcze niezaszczepionych i osób starszych szczepionych w odległej przeszłości.
- Mamy w powiecie bardzo dobrą sytuację w zakresie chorób przenoszonych przez naruszenie ciągłości tkanek; w 2023 roku nie zgłoszono do PSSE żadnego przypadku zachorowania na **wirusowe zapalenie wątroby typu B**, zgłoszono 3 przypadki **wirusowego zapalenia wątroby typu C**, a od kilku lat zachorowalność roczna na obie te jednostki była niższa niż w województwie. O korzystnej sytuacji świadczy fakt, że zgłoszone przypadki to postaci przewlekłe, a nie ostre, czyli w następstwie nowych zakażeń tymi wirusami.
- Wystąpiły pojedyncze przypadki chorób inwazyjnych powodowanych przez bakterie **Streptococcus pyogenes** (4 - róża, 1 - inny) oraz **Streptococcus pneumoniae** (1- mężczyzna w wieku 77 lat, który zmarł z powodu tego zakażenia).
- Wystąpiły 3 potwierdzone zachorowania na **boreliozę** (w 2022 r- 6). Jednakże dane co do boreliozy nie odzwierciedlają sytuacji faktycznej, gdyż wiele osób nie zgłasza się do lekarza, nie wiążąc objawów z ukąszeniem przez kleszcza, co mogło nastąpić w odległej przeszłości.
- W 2023 roku u 15 osób pokąsanych przez zwierzęta podjęto szczepienia p/ko wścieklicznie (w 2022 r. - 5) i dało to wyższy współczynnik niż wojewódzki. Zgłoszono 41 pokąsań, głównie przez psy. Liczba zgłoszonych pokąsań od lat utrzymuje się na podobnym poziomie. W zdecydowanej większości przypadków nad zwierzętami przeprowadzono obserwację weterynaryjną, gdy było to niemożliwe, osoby kierowano na konsultację pod kątem potrzeby zaszczepienia poekspozycyjnego, albowiem wściekliczna może rozwinąć się w odległym czasie od pokąsania przez chore zwierzę.
- W ostatnich trzech latach nie zarejestrowano chorób przenoszonych drogą płciową podlegających zgłoszeniu: kiły, rzeżączki, ziarnicy wenerycznej, chlamydioz. W roku 2023 zarejestrowano 3 przypadki nowo wykrytych **zakażeń HIV**, których w 2022 roku nie zarejestrowano. Zarejestrowano także 1 przypadek **AIDS**, w 2022 roku nie zarejestrowano.
- **Grypa i zachorowania grypopodobne** - przypadki rejestrowano do czerwca 2023 roku. W tym czasie zgłoszono ich 7796, z tego 3925 dotyczyło dzieci do lat 14-tu.

W 2023 wprowadzono rejestrację przypadków grypy potwierdzonych wynikiem szybkiego testu antygenowego; zarejestrowano 46 takich zachorowań, z czego 8 wymagało hospitalizacji. Odrębnie zarejestrowano 2 przypadki grypy potwierdzonej laboratoryjnie: dziecko w wieku 8 lat i dziecko w wieku 15 lat. Dane te trudno ocenić i porównywać ze względu na powszechne nietestowanie pacjentów w placówkach POZ oraz z powodu tego, że wiele osób objawowych leczy się w domu poza

rejestracją. Powyższe dane liczbowe wskazują jednak na korzystną sytuację w powiecie w porównaniu z województwem we wszystkich przypadkach.

W 2023 roku placówka uczestnicząca w programie nadzoru nad gripą SENTINEL, przekazała do badań wirusologicznych tylko 2 próby i to po licznych ponagleniach ze strony PPIS, w każdej próbie potwierdzono gripę typu B. Kontynuowano działania w celu wyegzekwowania u zdeklarowanych uczestników SENTINEL poboru większej ilości prób, co jest istotą SENTINEL - nadzoru epidemiologiczno-laboratoryjnego nad gripą.

- Od 2023 roku rejestrowane są także **zakażenia wirusem RSV**. Zarejestrowano łącznie 6 przypadków, wszystkie hospitalizowane. Zapadalność na te zakażenia jest niższa niż średnia w województwie. Analiza danych jest trudna ze względów jak w przypadku grypy.
- Zarejestrowano 147 potwierdzonych badaniami przypadków **SARS-CoV-2 /COVID-19** z czego 27 osób hospitalizowano. Współczynnik zapadalności dla tej jednostki chorobowej jest dużo niższy niż dla obszaru województwa. Zgłoszono także 5 zakażeń SARS-CoV-2 (COVID-19) bez potwierdzenia laboratoryjnego - tu także niższa zapadalność niż dla obszaru województwa. Zarejestrowano 1 zgon u osoby w wieku 44 lata (kobieta), w roku 2022 - 33 zgony osób w wieku powyżej 60 lat. W 2023 roku nie zarejestrowano ognisk epidemicznych SARS-CoV-2, natomiast w roku 2022 zarejestrowano 16 ognisk (w 2021 roku – 29).
Analizując sytuację zakażeń wykazanych RSV i SARS-CoV-2 i porównując je z danymi wojewódzkimi, a także mając na uwadze obserwacje w populacji mieszkańców powiatu nasuwa się uwaga, że wiele przypadków infekcji nie podlega testowaniu, lekarze nie widzą potrzeby testowania, wdrażając leczenie bez określenia zakażenia. Także osoby zakażone nie widzą potrzeby testowania. Statystyki nie odzwierciedlają sytuacji faktycznej zakażeń koronawirusem i wirusem syncytialnym.
- Zgłoszono 5 zachorowań na **gruźlicę**, w tym 1 osoba zachorowała ponownie. Było to o 2 zachorowania więcej niż w 2022 r. W 2023 roku nie wystąpiły problemy w objęciu nadzorem osób będących w kontakcie z chorymi.

Podsumowanie

W 2023 roku zaobserwowano wzrost współczynników zapadalności w większości jednostek w porównaniu z rokiem ubiegłym, dotyczy to m. in. świnki, ospy wietrznej, płonicy, biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowego, zakażeń jelitowych *Clostridioides difficile* i zakażeń HIV. Zarejestrowano również pojedyncze zachorowania na choroby, które nie występowały w latach poprzednich, tj. mikobakteriozę, krztusiec oraz bąblowicę. W niektórych przypadkach współczynniki przekroczyły wartości współczynników wojewódzkich (świnka, ospa wietrzna, płonica). Częściowo wzrosty te mogły być wynikiem poprawy zgłaszalności w wyniku przeprowadzonych w placówkach medycznych 15 kontroli dotyczących zgłaszalności chorób. Organ udzielił 7 lekarzom pouczeń, nałożono 10 mandatów oraz wystosowano wystąpienie do dyrektora zespołu placówek medycznych w związku ze stwierdzeniem wykroczeń niedopełnienia obowiązku wynikającego z art. 27 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

OCENA REALIZACJI PROGRAMU OBOWIĄZKOWYCH SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

W powiecie mogileńskim szczepienia ochronne w 2023 roku prowadzone były w 10 punktach szczepień dla dzieci i młodzieży, w 1 oddziale noworodkowym oraz w 1 gabinecie zabiegowym udzielającym świadczeń w zakresie profilaktyki poekspozycyjnej (p/teżcowe).

W 2023 roku na terenie powiatu mogileńskiego szczepieniom obowiązkowym podlegało 7979 dzieci i młodzieży. Szczepienia u noworodków i dzieci w 1 i 2 roku życia były realizowane na poziomie od 52,79% do 98,51%, a szczepienia tzw. rocznikowe u 6, 10, 14 i 19-latków wykonane na poziomie od 97,63% do 99,34%.

W 2023 roku w porównaniu z 2022 rokiem wykonanie szczepień było relatywnie na wyższym poziomie. Wykonano natomiast mniej szczepień przeciw tężcowi ze wskazań indywidualnych z powodu ekspozycji na zakażenie (2023 r. - 171 osób, 2022 r. – 365 osób).

Na dzień 31.12.2023 r. na liście uporczywie uchylających się od szczepień było 121 rodziców 87 dzieci. W 2022 roku liczba ta była niższa i wynosiła 92 rodziców 64 dzieci. W ciągu roku skierowano 65 upomnień z wezwaniem do wykonania obowiązku szczepień z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę egzekucji administracyjnej oraz wystawiono 43 tytuły wykonawcze z wnioskiem do Wojewody Kujawsko – Pomorskiego o wszczęcie egzekucji obowiązku. Ośmioro rodziców, którzy zwlekali z dokonaniem obowiązku zaszczepienia swoich dzieci wykonało obowiązek. Czworo rodziców przekazano zgodnie z właściwością miejscową do odpowiedniej stacji sanitarnej poza teren województwa kujawsko-pomorskiego. Troje rodziców trójki dzieci zostało usuniętych z ewidencji: dwoje z powodu emigracji, jeden z powodu zgonu.

W związku z licznym wpływem zaświadczeń o odroczeniu od szczepień ochronnych dzieci zgłoszonych jako nie zaszczepione, a ich rodziców jako osoby uchylające się skierowano do 3 Rzeczników Odpowiedzialności Zawodowej Okręgowych Izb Lekarskich w Bydgoszczy, Poznaniu i Bielsku-Białej zgłoszenia podejrzenia przewinienia zawodowego przez lekarzy poświadczających o przeciwskazaniach do szczepień wbrew wiedzy medycznej.

Wszystkie sprawy są w toku.

Na wzrost liczby uchylających się niewątpliwie wpływ miał stan prawny, tj. Orzeczenia TK w odniesieniu do sposobu publikacji kalendarza szczepień. Do czasu ukazania się zmian legislacyjnych (Program Szczepień Ochronnych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia) działania egzekucyjne wstrzymał Wojewoda. Obecnie są kontynuowane.

W 2023 r. zgłoszono 5 łagodnych **niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP)**. W roku ubiegłym nie zanotowano przypadków.

W zakresie szczepień zalecanych w 2023r. sytuacja przedstawia się następująco:

- ✓ **p/ko ospie wietrznej** zaszczepiono 60 osób, z czego 59 osób w wieku do 19 lat;
- ✓ **p/ko Streptococcus pneumoniae** zaszczepiono 56 osób (większość - 53 to osoby powyżej 30 roku życia);

- ✓ p/ko kleszczowemu zapaleniu mózgu zaszczepiono 47 osób w zróżnicowanym wieku;
- ✓ p/ko grypie zaszczepiono 1057 osób z tego ponad połowa to osoby powyżej 65 r.ż.
- ✓ p/ko wzv typu B zaszczepiono 95 osób dorosłych;
- ✓ p/ko wzv typu A zaszczepiono 2 osoby dorosłe;
- ✓ p/ko Neisseria meningitidis zaszczepiono łącznie 61 osób, z tego 57 osób do 19 r.ż.
- ✓ p/ko poliomyelitis 15 (z puli szczepionek zwolnionych z rezerw)
- ✓ p/ko krztuścowi 5 osób dorosłych;
- ✓ p/ko błonicy 1 osobę dorosłą;
- ✓ p/ko brodawczakowi zaszczepiono 14 dziewcząt/kobiet i 11 chłopców/mężczyzn.

W ramach Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030 wprowadzono bezpłatny, powszechny program dobrowolnych szczepień przeciwko HPV dedykowany dzieciom w wieku 12 i 13 lat zarówno dziewczynkom jak i chłopcom.

Niektóre z typów wirusa HPV (wirus brodawczaka ludzkiego) są onkogenne, co oznacza, że przyczynia się do rozwoju nowotworów, w tym raka szyjki macicy, jamy ustnej czy prącia u mężczyzn. Może powodować również powstanie brodawek, nadżerek i kłykcin kończystych. Największe niebezpieczeństwo związane z zakażeniem HPV polega na tym, że zakażenie przez wiele lat może nie dawać objawów i przez to być rozpoznany za późno na skuteczne leczenie. **Dlatego trudno zrozumieć dlaczego rodzice dziewczynek i chłopców 12-13 letnich świadomie odrzucają możliwość uchronienia swych dzieci przed nowotworem w przyszłości. W 2023 roku, w dwóch placówkach medycznych, które przystąpiły do programu, zaszczepiono zaledwie 8,5 % dzieci 12-13 letnich!!!**

V. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA

W 2023 r. realizowano zadania w zakresie profilaktyki zdrowotnej głównie w placówkach nauczania i wychowania poprzez realizację:

- Program edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne”
- Program edukacyjny „Chroń się przed kleszczami wszelkimi sposobami”
- Program edukacyjny „Dobre sposoby na zakaźne choroby”
- Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste Powietrze Wokół Nas”
- Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV
- Programy szkolnej edukacji antytytoniowej „Bieg po zdrowie”
- Program wojewódzki „Dopalacze – III strona zjawiska”
- Program wojewódzki „Zdrowie psychiczne. Radzenie sobie ze stresem”
- Program profilaktyki czerniaka „Znamię znam je”
- Program profilaktyki wirusowego zapalenia wątroby „Podstępne WZW”
- Program profilaktyki zakażeń HPV i raka szyjki macicy „Wybierz życie. Pierwszy krok”
- Program edukacyjny „Zdrowo i kolorowo”

Wdrożono i nadzorowano także liczne interwencje wojewódzkie i lokalne. W realizacji ww. interwencji uczestniczą przede wszystkim placówki oświaty i wychowania. Realizacje programów prowadzą koordynatorzy wyznaczeni w placówkach przy wsparciu Dyrekcji placówek. Pracę koordynatorów ocenia się bardzo dobrze, gdyż dużego zaangażowania wymaga zaplanowanie i zrealizowanie interwencji bez kolizji z obowiązkami etatowymi. Na wyróżnienie zasługują placówki: Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2 w Mogilnie, Szkoła Podstawowa w Szczepanowie, Szkoła Podstawowa w Wójcinie i Szkoła Podstawowa w Jeziorach Wielkich, MOW w Strzelnie. Na uwagę zasługuje aktywność w promowaniu zdrowia Stowarzyszenia Rozwoju Miejscowości Sucharzewo „KUŹNIA”, które przy współpracy z Gminą Dąbrowa i Zespołem Szkół w Dąbrowie w dniu 18 czerwca 2023 roku przeprowadziło IV edycję wydarzenia dotyczącego ochrony i promocji zdrowia pn. „Biała Niedziela”, w którym uczestniczyło stoisko edukacyjne PSSE. Owocem współpracy Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Strzelnie z PSSE, przy wsparciu finansowym Gminnych Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelnie i Mogilnie jest coroczny Konkurs „Wakacyjne pułapki” efektem którego jest powstanie plakatu (wyłoniony w konkursie), który po wydrukowaniu w ilości 100 sztuk jest dostarczony do szkół podstawowych i ponadpodstawowych na terenie powiatu mogileńskiego. Pozostałe plakaty są rozdysponowane podczas interwencji nieprogramowej „Bezpieczne wakacje” między innymi do ośrodków wczasowych. Ponadto na uwagę zasługuje uwzględnienie w konkursie ofert skierowanych przez Powiat do NGS dotacji w dziedzinie OCHRONA I PROMOCJA ZDROWIA. Dotacja dla Stowarzyszenia Jarzębina w Strzelcach na program „Wczesne wykrycie ratuje życie – III edycja” to potwierdza. Jednak to ciągle niewystarczająca aktywność NGS w tej dziedzinie.

Ze swej Strony PSSE podejmuje liczne działania edukacyjne i informacyjne skierowane głównie do lokalnej społeczności, placówek oświatowych, placówek użyteczności publicznej oraz przedsiębiorców działających na terenie odpowiedzialności PPIS w Mogilnie za pośrednictwem komunikatorów społecznościowych: Facebook i strony internetowej PSSE w Mogilnie oraz stron samorządów współpracujących z inspekcją sanitarną. Ta forma daje możliwość dotarcia do większej liczby osób w różnym wieku, w szczególności do młodzieży. W 2023 roku kontynuowano systematyczne zamieszczanie, co najmniej raz dziennie, aktualnych tematów profilaktyki zdrowotnej w mediach społecznościowych – Facebook. Systematyczność i aktualność poruszanych zagadnień zwiększyło w znacznym stopniu grono odbiorców.

Środki masowego przekazu są obecnie dominującym źródłem wiedzy o zdrowiu i zdrowym stylu życia, zatem programowane interwencje edukacyjne w dziedzinie profilaktyki i promocji zdrowia powinny być kontynuowane.

WNIOSKI

1. *Mieszkańcy powiatu mogileńskiego korzystali w 2023 r. z wody bezpiecznej dla zdrowia, nawet w przypadku krótkotrwałych orzeczeń o nieprzydatności wody do spożycia, gdyż w okresie tym dostarczano konsumentom wodę spełniającą wymagania jakościowe ze źródeł zastępczych lub określono warunki dla bezpiecznego jej spożycia.*
2. *Nadzór nad bezpieczeństwem żywności, żywienia i przedmiotów do kontaktu z żywnością, prowadzony w oparciu o plan kontroli i poboru prób, a także wdrożenie i realizowanie procedur GHP i GMP przez producentów i dystrybutorów to czynniki decydujące o zapewnieniu bezpieczeństwa zdrowotnego ze strony żywności.*
3. *Systematyczny i skuteczny nadzór w zakładach pracy oraz wzrastająca świadomość pracodawców o celowości ochrony pracowników przed narażeniem na czynniki szkodliwe i uciążliwe w środowisku pracy skutkują niską liczbą stwierdzeń chorób zawodowych.*
4. *Konieczny jest skuteczniejszy udział lekarzy POZ w zakresie edukacji rodziców uchylających się od szczepień oraz w promowaniu szczepień przeciwko zakażeniom HPV.*
5. *Wszystkie podmioty i instytucje, a także samorządy gminne i powiatowy, winni wzmóc działania i rozwijać formy aktywności sprzyjającej umacnianiu zdrowia publicznego, co wykazała epidemia Covid-19.*
6. *W ramach edukacji szkolnej w szerszym zakresie dyrekcje szkół winny uwzględniać problematykę zdrowia publicznego i częściej przystępować do realizacji interwencji, a także kreować własne.*